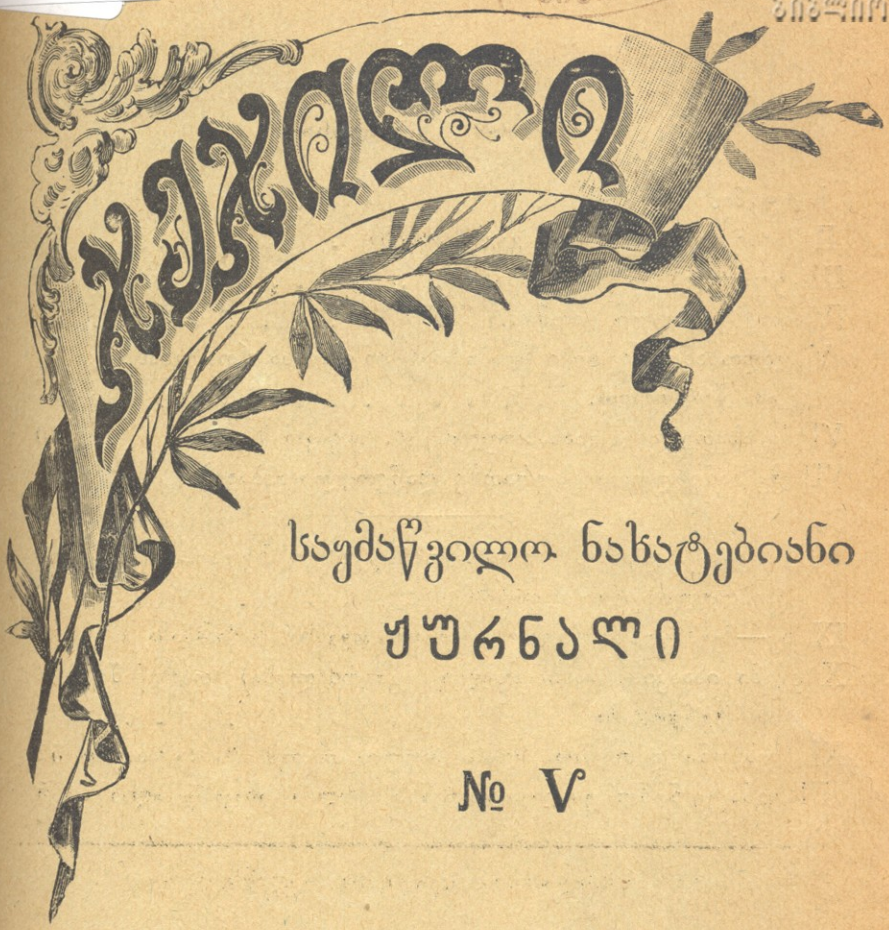

8/2
109

ნიგამი...
ეროვნული
ბიბლიოთეკა

საქართველო ნახატებიანი
ქურნალი

№ V

მ ა ი ს ი

1909

შ ი ნ ა ა რ ს ი

ჟურნალ „ჯეჯილისა“

I	ტყეში. სურათი,	2
II	მაისი, ლექსი ჯადო გვეგვეტორის	3
III	ტოროლა პატარა ამბავი	5
IV	მოტყუებული ლომი	6
V	ჯადოსანი ნივთები ზღაპარი ბერნშტეისა (თარგმანი) ან. წერეთლის.	7
VI	მევაზეთე ვასო (დასასრული) ტ. ვეფხვადის	20
VII	კვიანი ლორი (სურათზე დაწერილი ამბავი).	31
<hr/>		
VIII	„კიბუნ-დეიზინ“ მოთხრობა ჯენზეი მურაისა (და- სასრული) ად. ნათაძის	32
IX	ხე—ბუმბერაზი (ხუთი სურათი) ადექსი ჭიჭინაძის	39
X	ექიმი ისააკის განსაცდელი (გაგრძელება) თარგმანი ან. წერეთლის	45
XI	ჩლახუნა დათუნია, (დასასრული) თარგმ. მ. იაშვილისა	52
XII	ვენატე ნინოშვილის ხსოვნას. სიღიბ. თავართქილაძის.	5

საუბაწვილო ხასატებიანი ჟურნალი

ჯეჯილი,

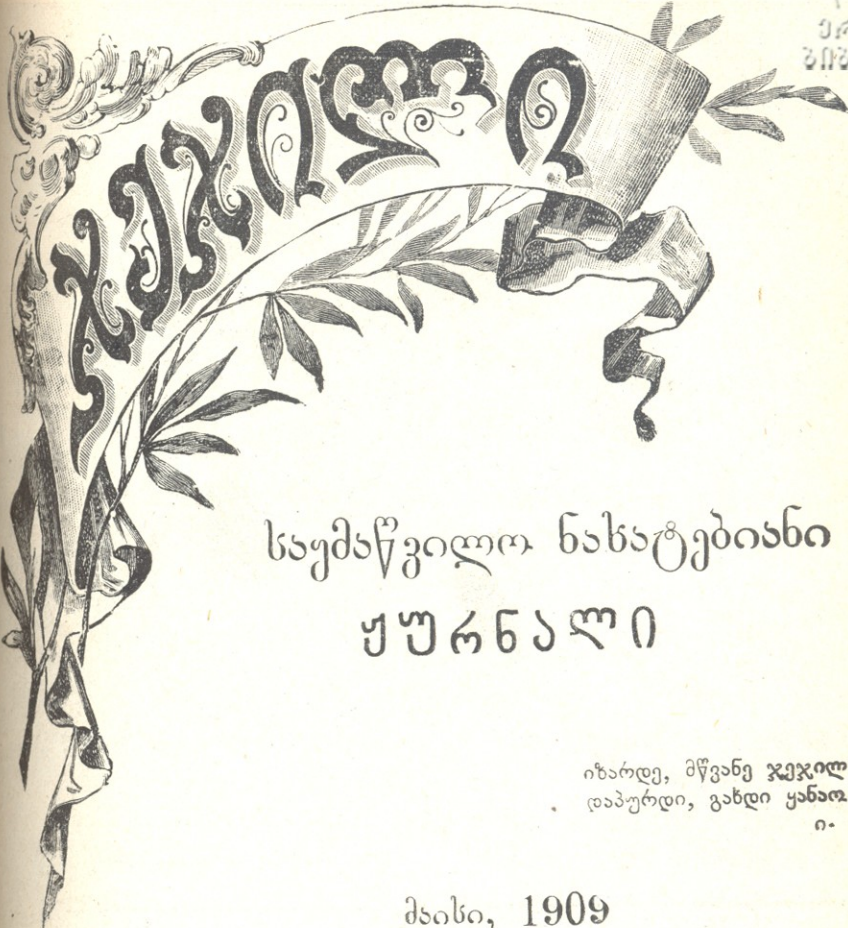
დაარსებულია 1890 წელს

გამოვა თვეში ერთხელ. ჟურნალში ორი განყოფილებაა პატარებისთვის და მოზრდილთათვის ფასი წლიური: ქალაქ გარეთ 5 მ. ქალაქში 4 მ. ცალკე ნომერი 40.

ადრესი: არტილერის ქუჩა № 5.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

საქმის დღი
წარსული

იზარდე, მწვანე ჯეჯილო,
დაპურდი, გახდი ყანა!..
ი. ჯ.

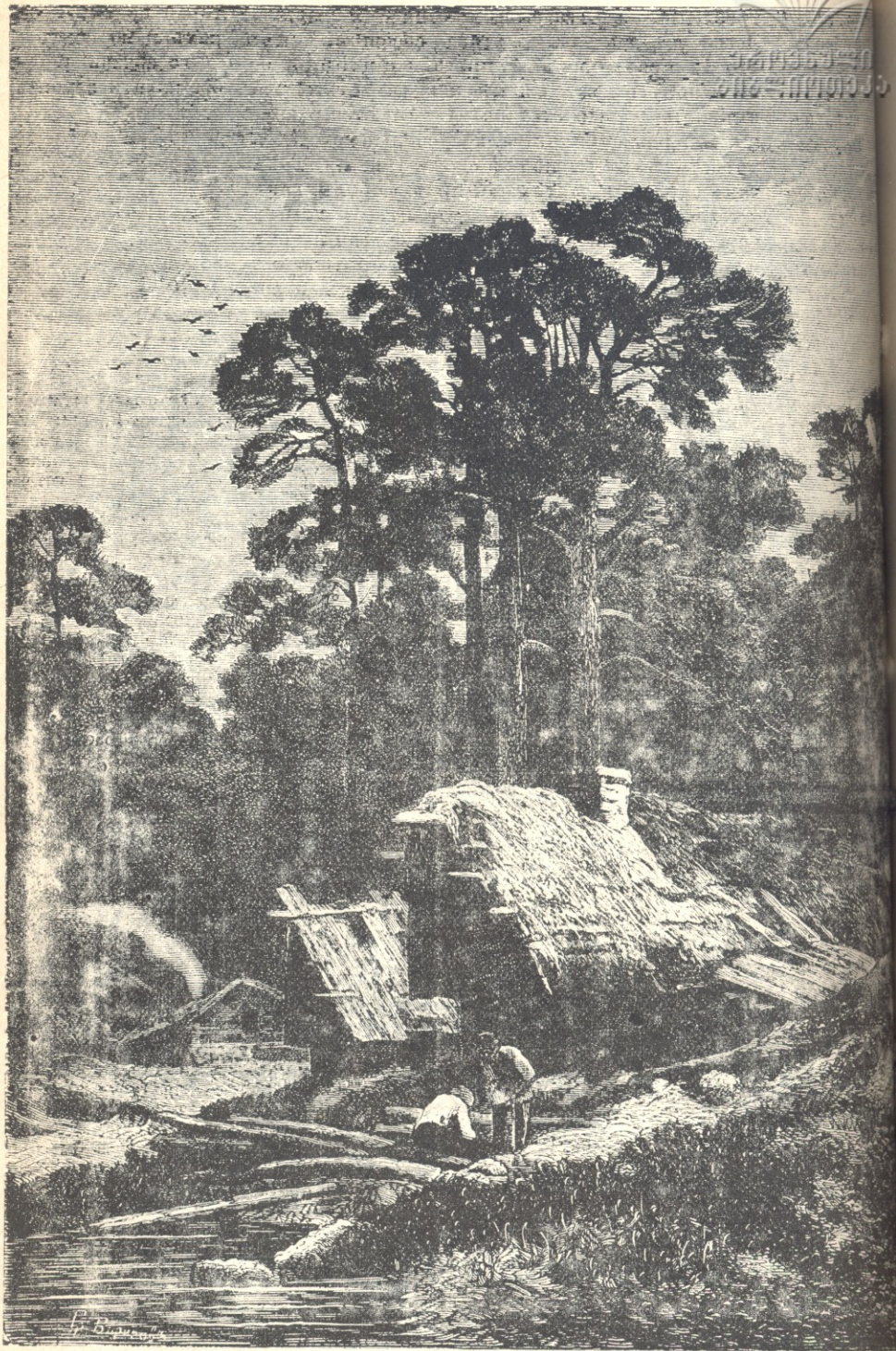
მაისი, 1909

წელიწადი მერცხე

თფილისი
ელექტრომბეჭდავი ანბ. „ზრომა“, რუსსკაია ქუჩა, № 3.
1909

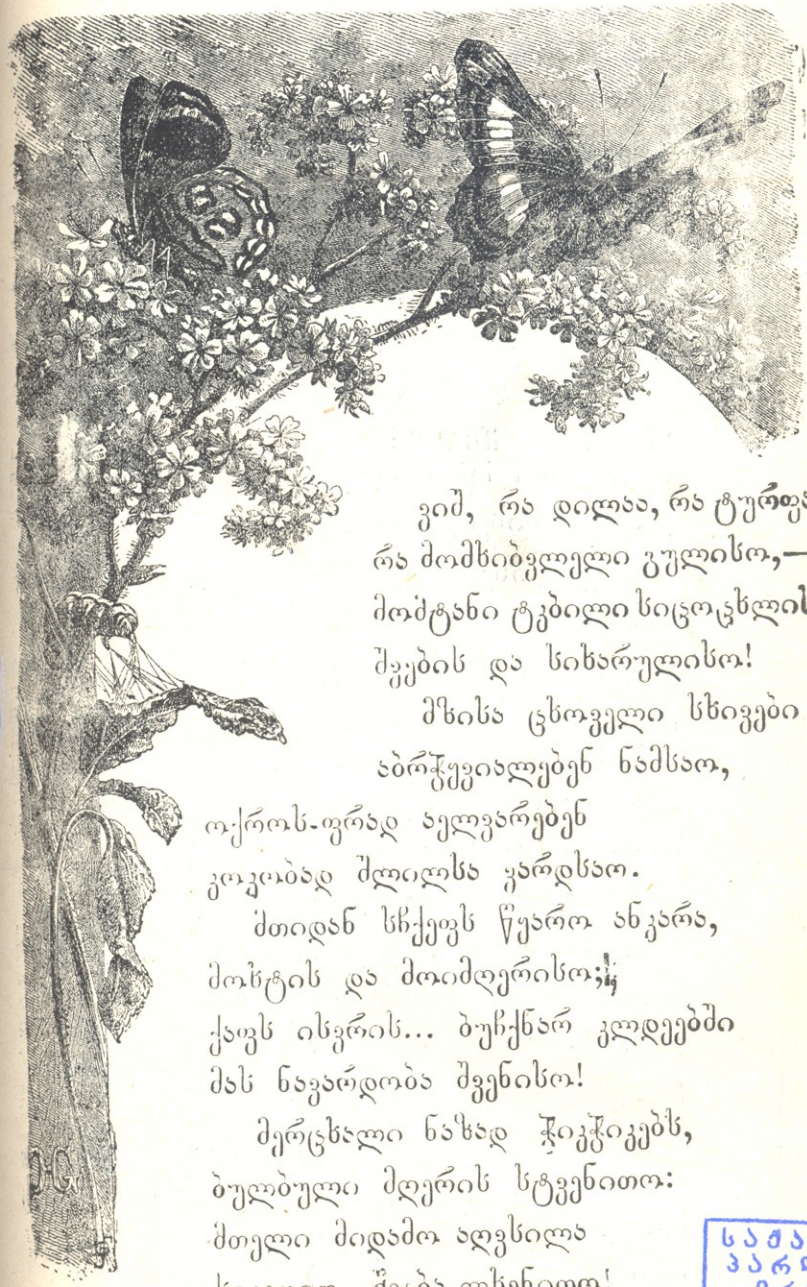

საქართველოს
საბჭოთაო
ენის
საქართველოს

ბ. ბ. ბ.

ტეგეო.

ვიშ, რა დილას, რა ტურება,
რა მომხიბვლელი გულისო,—
მოძტანი ტებილი სიცოცხლის,
შუების და სინარულისო!

მხისა ცხოველი სხივები
აბრჭყუიალებენ ნამსაო,
ოქროს-ფრად აელვარებენ
კოკობად შლილსა ვარდსაო.

ძთიდან სჩქეუს წუარო ანკარა,
მოხტის და მოიმღერისო;ჰ
ქაუს ისურის... ბუჩქნარ კლდეებში
ძას ნაჯარდობა შვენისო!

ძერცხელი ნახად ჭიკჭიკებს,
ბუღბუღი ძღერის სტვენითო:
ძთელი ძიდაძო აღვსილა
სიკეთით, შვება-ლხენითო!

საქართველო
პარლამენტის
ქართული
ზიზლიოთეკა

მდელოს სიმწვანე აძმვენებს,
ბაღს — ვარდი გაფურჩქენილიო,
ენას — ჯეჯილის ბიბინი, —
თაველი ძირს დასრილიო.

ნიაჳი ხელად დაჰქროლავს,
ძრალი გააქვს ტეესაო;
ნადირიც შკებას ეძლევა,
შეჰხარის დღეის-დღესაო!

კურდღელი ჩირგვში იმაღვის,
აუცქვეტია უურო;
იქ ახლოს მწეერიც დაცოცავს,
ლაძახი მისებურიო.

მაშვი კისკისით, ფრთხილთ
ამკობს შიდაძოს ტეისასო;
თვის ბუდეს უვლის, გაურბის
კლანჭებსა ნადირისასო.

მონადირეცა ნადირობს,
თან დააქვს მაჰანელაო;
თოფი მიხანში აიღო,
მოჰკლა ცუნცულა შელაო.

ნაწია ქოჩო სწავლისთვის
შიდის შკოლისკენ სტუნვითო,
ვარდისა კონაც თან შიაქვს,
ეაღერსება ხვეუნითო!

ვიმ, რა დილა, რა ტურუბა,
რა მოძნობულელი გულისო, —
მომტანი ტკბილი სიცოცხლის,
შეუბის და სინარულისო!

ტორღა.

ერთხელ ქორი გამოუდგა ტორღას, ის იყო უნდა დაეჭირა. ამ დროს ტორღამ დაინახა მღიწარის ჰინად მჯდომი კაცი. მიჰრინდა იმასთან და ნდობით კალთაში ჩაუვარდა, თითქოს შეეღასა სთხოვდა. კაცმა მშინვე ტორღა წაიყვანა თავისთან სანლში; როდესაც ქორმა ვერ გააწეორა და მიიძალა მთების გადაღმა, კაცმა ტორღა ისევ განთავისუფლა.

მოტყუებული ლომი.

ლომი გამოუდგა კაცს. შეძინე-
ბულ კაცს უნდა თავი დაეღწია.
ამის წინ ვეებ ნაპრაღი იყო. ერთ
წამს კაცი მივარდა ნაპრაღის ნა-
პირას, გაცხდა ხასცემელი. მოი-
ხდა ქუდი და ორივე ხამოცვა
ჯოხზე და ზედ ნაპრაღის პირზე
დახრჭო. ლომმა კაცათ მიიღო საფოთხული და მივარ-
და გასახლეხათ. რადგან საფოთხული ზედ ნაპრაღის
თაფზე იყო, ლომი ნაპრაღში გადავარდა. კაცმა კი
მოასწრო გაქცევა.

ჯადოსანი ნიუტები.

ზღაპარი ბექშტეინისა.

რდილოეთის ზღვის ჰირნთ ცხოვრობდა ერთი ძლევა-ძოსილი სელმწიფე, რომლის სამფლობელო უსამსჯელო

იყო და აუარება სომალდების ჰატრონათ ითვლებოდა. ამ სელმწიფეს სამი ვაჟიშვილი ჰყავდა. როდესაც ისინი მოიხარდენ უნდა ზღვით გაემსაფრებულიყვნ, რომ დახელოვნებულნიყვნ ვაჟგაცობაში და სიმდიდრე შეეძინათ.

სელმწიფემ კაცა ბრძანება, მოემსადებინათ სამი ახალი დიდი სომალდი და ეს სომალდები აჩუქა სათითაოთ თავის შვილებს. მერე ჰკითხა თავის უფროსს შვილს: „რას აზირებ, შვილო, როგორ უნდა მოიხმარო ჩემი ნაჩუქარი სომალდით“.

— „მე გავემსაფრები აღმოსავლეთისაკენ და იქ მოვიპოვებ დიდ სიმდიდრეს“. — ძალიან კარგი შვილო, უთხრა სელმწიფემ, კახსწი, კახა დაძლიოცნია.

მერე სელმწიფემ ჰკითხა მეორე შვილს:

— შენ რადას აპირებ, შვილო, როგორ მოიხმარ ჩემ საჩუქარს.

— ძე, ძამილო, დასავლეოისკენ წავალ, უთხრა შუათანა შვილმა, იქ აღმოვაჩენ ახალ ქვეყნებს და იქიდან მოვიტან ბევრ თვალ-მარგალიტს, ოქრო და ვერცხლს.

— ძალიან კარგი შვილო, გასწი, გ'სა დამილოც-ნია, უთხრა ხელმწიფემ შუათანა შვილს.

ბოლოს ძამა მიუბრუნდა უძცროს შვილს. — „შენ რადას აპირებ, შვილო, როგორ მოიხმარ ჩემ საჩუქარს?“ — ჩემო ხელმწიფე — ძამავ, უნასუნა უძცროსმა შვილმა, — ძე მინდა ბედს ვეწიო, სასელი მოვიხვეჭო, გავხდე ღირსი თქვენი სიუვარულისა. წავალ იქით, საითაც ბედი გ'სას მიჩვენებს.

ამ პასუხმა გააოცა ხელმწიფე, ის არ მოელოდა ამას, მაგრამ ამასე არაფერი უთხრა. — ძალიან შესიამოვნა შენი გადაწყვეტილება. წადი, ბედს ეწიე!

მეორე ხელმწიფემ გამოსასწავლებლათ შვილებს ნადიმი გაუმართა და მეორე დილას სამივე შვილები თავიანთი სომეხლებით გ'სას გაუდგენ. რამდენიმე წანს ძმები ერთათ მიემგ'სავრებოდენ, როდესაც შევიდენ შუა ზღვაში — სსვა და სსვა მხარეს გასწიეს. ერთი წავიდა აღმოსავლეთისაკენ, — მეორე დასავლეთისაკენ და მესამე სამხრეთისაკენ. რომელიც აღმოსავლეთისაკენ წავიდა ის მართლაც ვერცხლით სავსე ქვეყანას მიაღვა. იქ იმდენი ვერცხლი იყო, რომ სო-

ჯადოსანი ნივთები

ძალდი აუარებს ვერცხლით დატვირთა, იმოღენა ჩაა-
წყო, რამდენსაც დაიტევდა სოძალდი. დასავლეთის-
კენ გაბკზავრებულ ძმას უფრო შორს მოუსდა წა-
სვლა. მაგრამ ის ძიადგა ოქროთ სავსე ქვეყნას და
იძღენათ დატვირთა სოძალდი ოქროებით, რამდენსაც
დაიტევდა. ორივე ძმებმა გამოსწიეს შინისკენ ოქრო-
ვერცხლით დატვირთულნი და სამშვიდობოს მოახწიეს.
აქ შინაურები დიდი განარებულნი დაუხვდენ.

მესამე ძმამ, რომელიც წავიდა სამხრეთისაკენ,
ვერც ოქრო-ვერცხლი იპოვა და ვერც ახალ ქვეყნებს
ძიავდა. ჰირ იქით საშინელ გაჭირვებაში ჩაჯარდა, სა-
სრდო გამოელია. ერთხელ ეძაწვილმა შორიდან შავი
წერტილი დაინახა და მაშინვე იქით გაემართა. ეჭვი
არ ჰქონდა, რომ იქ ჰურს ძინც იმოვიდა. როდესაც
იმ წერტილს მიუახლოვდა თვალ წინ გადაეძალა სრი-
აჟი კუნძული, რომელიც ცარიელი კლდე-დრე იყო.
გეგონებოდა „სიკვდილის მოძახსწავებელია“. ეძაწვი-
ლი სამი დღე და ღამე უვლიდა კუნძულს, მაგრამ მე
ხორციელი ვერავინ ნახა და სასრდოც ვერაფერი
იპოვა.

მესამე დღეს სელმწიფის ძვილს ისე მოძივდა,
რომ გულ შემოფრილი დაეცა. როდესაც გონზე მო-
ვიდა და თვალები აახილა, დაინახა რომ თავსე ადგა
ერთი მშვენიერი ეძაწვილი ქალი, ის თანაგრძობით
შესცქეროდა. მერე ჰკითხა: „ვინა ხარ, საიდან გა-
ხნდი“. — ნეტავი სულაც არ მოვსულავიყავ, ამოიკვნე-

სა ემაწვილმა, — მე ხელმწიფის შვილი ვარ, კარგა სანია ზიობი ნაწილი არ ჩამსვლია, სიმძილით ვკვდები, „თუ მხოლოდ მაგასე სწუსართ — ეგ უბრალო საქმეა, მე ვიზრუნებ თქვენსე, წამოდევით.

ხელმწიფის შვილს ზეციურ გალობათ შემოესმა ეს სიტყვები. ემაწვილმა ქალმა მიიყვანა ის ერთ ზატარა სახლში, იქ ჯარას უჯდა ერთი მონუცუბული დედაკაცი. ემაწვილმა ქალმა მიჰქართა იმას შემდეგი სიტ-

ყვებით: საუვარელო დედილო, ძალიანა გთხოვ, მომეცი ამ ხელმწიფის შვილისთვის, როსელიც სიმძი-

ლით კვდება „ნატვრის სუფრა“. მე ამას დავპირდი გაჭმევ მეთქი და ჩემ სიტყვას სომ არ გამატყვისებ!..“

მოსუცებულმა უნებურათ გააღო ზანდუკი და იქიდან ამოიღო ტილოს სუფრა, რომელზედაც ხელოვნურად გამოყვანილი იყო ძველებური სახეები. გარშემო ფოჩი ეკლო, გადააფარა მაგიდას და ჩუმათ წაიბუტბუტა:

ნატვრის სუფრაჲ გაიძაღე

ეჭამე და ჯნვი ბლოძათ.

მოსუცებულს არ გაეთავებინა ამის თქმა, რომ სუფრაზე ერთ წამს გაჩნდა რა გინდა სულო და გულო. ეძაწვილმა ქალმა სტუქარი მიიპატოქა. მოძივებულ ხელმწიფის შვილს ეგელაყური ისე გემრიელათ ეჩვენებოდა, თითქოს თავის სასახლეშიც არასოდეს არ ეჭამა ასე გემრიელათ. ბოლოს ხელმწიფის შვილი, თუძცა მოხიბლული იყო ეძაწვილი ქალით, გამოესალმა იმას და დააპირა წასვლა. ქალმა ხთხოვა მეც თან წამიყვანო. ამაზე ხელმწიფის შვილმა უნასუხა: „ახლა ვერ წაგიყვან, რადგან არ ვიცი რა მოძელის, იქნება დავიღუბო, მაგრამ იცოდე, თუ ბედს ვეწიე, მოვალ და წაგიყვანო. — მაშ მინუქებია მენტვის ეს „ნატვრის სუფრა“, უთხრა ეძაწვილმა ქალმა, — ჩემ სასოფრათ გქონდეს, არავის მისცე და ნურც მე დამივიწიებ.“

ხელმწიფის შვილი განარებული დაბრუნდა თავის ხომალდზე. იქ ძმირი მეზღვაურები დაუხვდეს. ამან

არზფრად ჩაგდო იმათი სიმძილი, სოლო უბრძანა დაედგათ ისეთი დიდი მაგიდა, რომ ვეკლას მოთავსებულიყო, შედ გადაძალა ნატვრის სუფრა და თან სთქვა:

ნატვრის სუფრაჲ გაიძალე,
აჭამე და ასვი ვეკლას.

უცბათ სუფრაზე განხდა აუარება საჭმელ-სასმელი, რა გინდა სულა და გულო რომ იქ არ იყო. მეზღვარებმა თვალები დააჭყიტეს. სვეს და სჭამეს იმდენი, რამდენიც შეეძლოთ, მერე გაუდგენ ისევ გზას.

სადამო ჟამს სომალდი მიადგა ახლა სხვა კუნძულს, რომლის დათვალიერება მოინდომა სელმწიფის შვილმა. კუნძულზე მე სორციელი არაკის დაუსვდა და სადილის საჭმელათ ისევ „ნატვრის სუფრის“ გაძლას მოუხდა. ამ დროს ვიდაც კაცი მიუახლოვდა და გაკვირვებით შეხედა სელმწიფის შვილს. თქვენი აგრე უსამზღვროთ ძღვებით და მე კი, უცაბედათ გადმოვარდნილმა ამ სრიაკ კუნძულზე, უნდა სიმძილით მოგკვდე. — მეწვიეთ, გაგიმასწინებლდებით, უთხრა სელმწიფის შვილმა და უახლო ამ ნატვრის სუფრის ამბავი.

— მეცა მაქვს ისეთი ჯადოსანი ჯოხი, რომ თუ ჯოხს თავს მოუტრიალებ და ვიტყვი: ანი, ან ათასი, ან ათი ათასი ქვეითი ან ცხენოსანი მეომარნი ახლავე განხდითო, — მაშინვე განხდებიან და სწრაფლათ აასრულებენ ჩემ ბრძანებას. და თუ ისევ ისე გადავატრიალებ ჯოხის თავს — მაშინვე ჯარი ისევ გაჭქრე-

ჯადოსანი ნივთები

ბა! მკვლამ რაში მინდა ეს მეომარი, როდესაც მე
მძივრი ვარ. „ხატვრის სუფრა“ კი ჩემთვის ძვირ-
ფასი იქნება, ამაში ჩემ ჯოხს დიდი სიამოვნებით
გაუცვლი. — მძმ გაუცვალათ, თქვა სელმწიფის შვილ-
მა, და ასეც მოახდინეს.

ცოტა ხანს შემდეგ სელმწიფის შვილმა მოუტრია-
ლა ჯოხს თავი და დაიუვირა:

— მესაჭიროება ასი მეომარი ცხენოსანი. სწრა-
ფად გამოესახენ ასი ცხენოსანი. — „გასწით და მომი-

ტანეთ ჩემი „ნატურის სუფრა“. ქარივით გაჭქროლეს მეომრებმა და სწრაფათ უკანვე მოუტანეს „ნატურის სუფრა“ ხელმწიფის შვილმა გაძალა ეს სუფრა და მეომრებს გაუძახინძლდა. მერე ისევ გადაატრიალა ჯოხის თავი და მეომარნი გაჭქრენ.

შემდეგ მისი ხომალდი მესამე კუნძულს მიადგა. ხელმწიფის შვილმა დაუწყო ახლა ამის მდებარეობას თვალიერება და წახწედა ერთ ძალიან მოსუცებულ დედაკაცს, რომელსაც სეღ ესურა ჭრელი ფალანგების წამოხასხაში. მოსუცებული ძალსუ მოუძღურებული იყო და სულ ოხვრით აძობდა: „მძიერ-მწუკრავალი ვაკვდები, ორი დღეა პირში ნაწილი არ ჩამსვლია, ჰურის ნატესი სომ არ მოგეპოებათ. „დიდი სიამოვნებით გაჭმევე ჰურს, დედილო, უთხრა ხელმწიფის შვილმა. — ნეტავი ერთი ფინჯანი ევაუა მიშოკოთ, სიმძილით ძაძაგბაკებს. მაშინ ხელმწიფის შვილმა მიძართა თავის ძვირფას სუფრას და თქვა:

ნატურის სუფრავ გაიძალე,

აჭაძე და ახვი ბლოძათ.

გახნდა რქენადობით ევაუა და ეველა სიკეთე. მოსუცებულმა გაიღიმა, სასე გაუბრწვენდა, ბევრი ჭაძახვა და გამსიარულდა, მერე სინარულით წამოხასხაში ძაღლა აისროლა. ერთ წამს წამოხასხაში დაიძალა და ნაკუწები გაიფანტა მთელ კუნძულსე, სადაც დაეცა ვეითელი ნაკუწი, იმ ადგილას გახნდა ძმუნეირი ხასხალე, სადაც მწვანე — თვალ მომტაცი წაღკოტი

სე ვილაც უკრავდა. სელმწიფის შვილმა ქება შეასწა. ამასე დამკვრელმა უთხრა: მე ვითვლები მემუსიკეთა შორის შეფეთ. შევასებ თუ არა სელს სიმებს ეველა

მსმენელნი აღტაცებულნი და მოხიბლულნი გრძნობას ჰკარგავენ. ჩემი საკრავი ჯადოსანია, რაგინდ რას არ დაუკრავს — გინდ მხიარულს, გინდ ნადვლიანს სმებს.

სელმწიფის შვილმა მოინდომა ამ ჯადოსანი საკრავის სელში ჩაგდება და როდესაც დამკვრელს გადუშალა თავისი „ნატურის სუფრა“, იმან მაშინვე სელმწიფის შვილს გაუცვალა საკრავი „ნატურის

ჯადოსანი ნივთები

სუფრამი“, მაგრამ ხელმწიფის შვილმა ძალე დაიბრუნა ისევ უკან სუფრა ჯადოსანი ჯოხის წებლობით.

ახლა კი ხელმწიფის შვილმა განიმრასა სახლში დაბრუნება. მძვიდობიანათ მიაყენა რომალდი თავის სახელმწიფოს სასახლესთან.

ეს მოხდა ღამე და ამიტომ ეს ღამე ამას უნდოდა გაეტარებინა სასახლის გვერდით ერთ დიდ ბაღში. მეორე დღით ხელმწიფეს უნდა ენადირნა და ამიტომ მეძებრები აეძვათ. მეძებრებმა იგრძეს უცხო ვინმეა ბაღში და მორთეს საძინელი ეევა, სანამ არ წააწედენ მძინარე ხელმწიფის შვილს. მაგრამ როცა იცნეს თავიანთ ძევის შვილი, დაუწეეს ლაქუცი და გუდის ქევა — სინარულით ფეხქევე ეკებოდენ. ხელმწიფე ძაღლების ეევაზე მიუახლოვდა ხეს და იქ თავისი უძროსი შვილი ნახა. ხელმწიფეს თითქოს არც კი გაესარდა შვილის ნახვა, პირიქით უკაყოფილოთ უთხრა: შენც მოსვედი, ძაღლების ნათრევეს გეგხარ. მართლია იმედი არა მქონდა, რომ სასწაულს რამეს მოქმედ, მაგრამ მეგონა, რომ თუ შენმა უფროსმა მამ ვერცხლით სავსე ქევეანა აღმოაჩინა და მეორემ — ოქროსი — შენ ძვირფასს ქევეს მაინც მიავნებდიო ამითი მეც ნახიამოვნი დავრჩებოდი და ქევეანასაც სარკებლობას მოუტანდი. მე მეზობლებთან დიდიოძი მაქეს და დაუკარგე ჩემი სამფლობელოსი ბევრი მიწები და ცინეადარბახები. შენი ძმების მოტანილი აუა-

რება ოქრო და ვერცხლი ჯარის შენახვას მოუხდა და მანც დაძაბვებელი დაურჩი. ვშიშობ, მტერი არ შემომესიოს სასელმწიფოში და ტანტიდან არ ჩამომავდონ.

სელმწიფე რომ ამას ამბობდა, შიკრიკებმა ამბავი მოუტანეს, რომ მტერი დიდი ძალი ჯარით აპირებს სამივე მხრით მათზე დაცემას, მაშინ სელმწიფემ და მისმა ორმა უფროსმა შვილმა გადსწვივიტეს გაქცეულიყვენ და თავის-თავისთვის ეშველათ. უძცროსი შვილი თავს იკლავდა, ნუ დაუთმობთ ნურაჟერსაო. მოუტრიალა თავი თავის ჯადოსან ჯოსს და უბრძანა. გახნდით ასი ათასო ცხენოსანო და ქვეითო მხედარნო! გაუარეთ მტერიო.

უცბათ მთელ სასელმწიფოში გახნდა აუარება ჯარი და ერთი საათის განმავლობაში გახდევნა და გაწვივა მტერი და თვით მეზობლის სამფლობელოც ი დაიპყრა. მერე სელმწიფის შვილმა აიღო ნატვრის სუფრა და თქვა.

ნატვრის სუფრავ გაიძალე,

აჭამე და ასვი ეველას.

და ერთ წამს ათას ადგილას გაიძართა ნადიმი.

— ამისთანა გამარჯვება უნდა ვიდღესასწაულოთ, თქვა სელმწიფის შვილმა, — მე თვითონ დაკუერავ მუხიკას.

ჯერ ერთ სიმს ჩამოჰკრა, შემოესმათ ისეთი ნადვლიანი სმა, თითქმის ეველას ეს არი ასლა გული

წაუვიდოდათ. მეგრე მეორე სიძეს ჩამოჰკერა, გამსია-
რულდა უველბ და სმენით აღტაცებულნი ვაძა, ვაძა
დაივირეს. მეფე, მისი შვილები და უველბ ქვეშევრდო-
მები გაოცებულნი დარჩენ.

მეგრე ხელმწიფის შვილმა დამშვიდებით წარმო-
სთქვა:—უნდა აღვადგინოთ ომისაგან განადგურებული
ჩვენი სახელმწიფო და რაც მტერმა გაგვიფუჭა —ისევ
გავაკეთოთ.

ამ სიტყვებით ხელმწიფის შვილმა აისროლა მა-
ღლა ჯადოსანი წამოსასხამი და მთელი იმათი სამ-
ფლობელო მოიფინა ახალი სასახლეებით, კომპ-
დარბაზებით, წაღკოტებით და ტბებით.

მეფის შვილმა ამხაირათ გააბედნიერა თავისი
ქვეყანა: მისცა სიმდიდრე, ძალა, მოუხვეჭა სახელი.
მან არ დაივიწყა ის ეძაწვილი ქალიც, რომელიც ისე-
თი კეთილი იყო და რომლის წეალობითაც ამისთანა სა-
სწაულები მოასდინა და მაშინვე გაემკსავრა იმ სრიაკ
კუნძულზე მის მოსაყვანათ, აასრულა მიცემული სი-
ტყვა და ცოლათ შეირთო. აგრეთვე ხელმწიფის შვილ-
მა მოახსნა უველბ ის ჰირები, ვინც მისცა ამას ჯადო-
სანი ნივთები და ვადუსადა მათ სიკეთე ერთი ათად.

(თარგმანი)

ან. წერეთლისა.

საქართველოს
პარლამენტის
ბიბლიოთეკა

საქართველოს
პარლამენტის
ბიბლიოთეკა

მეგაზეთე ვასო

(რუსულით)

V

ეორე დღეს ბიძა-დისწული
რომ გარეთ გამოვიდენ, ია-
კობმა ამოიღო ქისიდან
ერთი შაური, ვასოს მისცა
და უთხრა:

— წაიღე ეს ფული და,
რომ მოგშივდეს, შენურეს-
თან შედი და ამის შური
იუიდე შენთვის. ბიცოლას-
თან კი არა წამოგცდესრა.

— არა, ბიძია! არ მინდა... მე მოვითქენ და სა-
ხლში ვჭამ სადილს, — უთხრა ვასომ, რომელსაც თვა-
ლები ცრემლებით ავესო გუშინდელი დღე რომ
გახსენდა.

— ნუ გეშინია! მე უოველთვის კიშველი სოღმე...
ბიძის სიტყვებით გამხნეებულ ბაჟუვი სინარუ-
ლით გაიქცა გაზეთების გასაუიდათ. კონკან რომ
მიუახლოვდა, ეძაწვილი გაახერხ ვიღაც მდიდრულათ

ჩაცმულმა კაცმა, გამოართვა ერთი კახეთი, უცებ ამოიღო ფული, ჩაუდვა ვასოს ხელში და შესტაკონკახე, რომელმაც იმათ ახლოს გაიბინა. ვასომ ფული ჯიბეში ჩაიღო და ძირს რომ დაიხედა მის ფეხებთან თოვლზე რაღაც ქაღალდი ეგდო. ვასომ ქაღალდის ხელში აიღო, გადააბრუნა, გადმოაბრუნა და ქაღალდის ფული გამოდგა. ბევრი აღარ უფიქრია ვასოს ვისი უნდა იყოს ეს ფულიო; მაგრამ ჩამოიცვა თავზე ქუდი და რაც შეეძლო გაექანა სირბილით კონკისაკენ; ძან ხმა-ძაღლა გაჰქვიოდა:

— დაიწადეთ! გაჩერდით, გაჩერდით!

კონკამ სიარულს მოუკლო; გაძულელი საღისე გაჩერდა და გაკვირვებული მისჩერებოდა ვასოს, რომელიც გარბოდა რაც ძალი და ღონე ჰქონდა.

როგორც იყო დაეწია ვასო კონკას; შესტაკონკა ფად ზედ და კახეთის შეიღველ კაცის წინ გაჩერდა, რომელიც კონდუქტორთან იდგა.

— ეს იქ თოვლზე.. — ძლიუს წარმოსთქვა დაღალულმა ვასომ და გაუწოდა ქაღალდის ფული.

ამ კაცმა უცებ ჯიბეში ჩაიყო ხელი და შიგ რომ არაფერი არ იყო სიცილით გამოართვა ვასოს ფული. ძაღლობა გადაუხადა ზატარა მეგახეთეს და ორი შაური აჩუქა.

ვასო სიხარულით გაემურა სახლისაკენ. აჩქარებით უამბო ბიძას რაც შეემთხვა და ორი შაურიც უჩვენა.

— როგორი ქაღალდი იყო? ჭკითხა გაკვირვებულმა ბიცოლამ.

— არ ვიცი როგორი იყო... მე მისთანები ჩემს დღეში არ მინახავს და ვერც წაკითხვა მოვასწარი.

ავდოტია უცებ ადგა ზეზე, საიდგანლაც ათ მანათიანი ქაღალდის ფული მოიტანა და ვასოს უჩვენა.

— არა, ასეთი არ იყო, თავ გაქნევით უთხრა ვასომ—ის სხვადასხვა ფერი იყო...

— ას მანათიანი ყოფილა! წამოიძახა გაკვირვებულმა ავდოტიამ.—სულელო, სულელო! ტეტი! შენ ჭამის მეტი არა იცირა.

ვასოს ზირი დაეღო და ისე შესცქეროდა ბიცოლას, რადგან ვერ გაეგო, რისთვის უჯავრდებოდა.

ბიძა კი ვასოს ამართლებდა:

— ძალიან კარგად მოქცეულა, ასე უნდაო. მაგრამ ავდოტიამ იმასაც შეუტია.

— ორივე სულელები ხართ! იქნება ის ფული სხვას დაეპარვა და არა იმ კაცს, ვისაც ძაგან მიუტანა?

— ის ფული უსათუოდ იმ კაცისა უნდა ყოფილიყო. სანამ ის მოვიდოდა მე იმ ადგილას ვიდექ და ჩემ წინ არაფერი არ ყოფილა; არც არავის გაუვლია იმ კაცს გარდა.

— ძეგე, მე სულელო! ის მაინც არ იცოდო, რომ ვინც იპოვნის რამეს მას შესამედი ან მეოთხედი ერგება?! შენ კი რაღაც ორი მათური გადმოგივდო, ასო მანათის ზოვნაში.

ბიძა-დისწული გარეთ გამოვიდენ, რომ თავი მოე-
შორებოთ ავღოტის უვილილინათვის.

— არა, ბიძა, ჩვენში ეგრე არ იციან! დაუწყო
ლანარაკი ბიძას ვასომ.— ერთხელ ჩვენსას ვაჭრები
იყვენ... არა ჩვენსას კი არა, ჩვენ მეზობლისას...
ერთ ღამეს იყვენ და მეორე დილას წავიდენ... მე-
ზობელი რომ შევიდა სახლში, საწოლზე საათი იდო...
მაშინვე შეჯდა ცხენზე, დაეწია ვაჭრებს და იმათ სა-
ათი დაუბრუნა. ერთხელ კიდევ მეწისქვილე დამთურა-
ლიყო და ფული დაჭკარგოდა; როცა გამოფისლდა
თავისი ფული ისევ დაუბრუნა ვინც იპოვა. ჩვენში
სხვისას არაფერს არ ძიითვისებენ; მაშინვე პატრონს
დაუბრუნებენ ხოლმე...

ბიძა ჩუმათ შესცქეროდა ვასოს გაწითლებულ პი-
რისასეს და უთხრა, როცა ვასომ ლანარაკი გაათავა:

— კი, მაშინვე, ეოველთვის ისე მოიქეც, როგორც
თქვენ სოფელში იციან. შენ ბიცოლას უურს ნუ უგ-
დებ. შენ მე დამიჯერე. . მართალია ის კეთილი ქა-
ლია, მაგრამ...

იაკობმა აღარ დაათავა სიტყვა და ხოლო სელი
გაიქნია. ბიძა-დისწული დიდხანს დარჩენ ესოში და
სულ სოფელზე ლანარაკობდენ.

VI

მას შემდეგ, რაც ვასო ბიძის სახლში ცხოვრობ-
და, ბიცოლა ავღოტის ეოველ დღე სხვა და სხვა

ნიუთები ეკარგებოდა: დაიკარგებოდა ჰირსახოცი—დი-
დი ძეხვის შემდეგ იზოვნიდა. მაგრამ მეორე ან მესა-
მე დღეს კიდევ დაიკარგებოდა რბიე. ავდოტია დარ-
წმუნებული იყო, რომ ეოველისფერს ვასო იზარავსო
და გადასწევიტა: მე ვასწავლი იძას. როგორც უნდა
ქურდობაო. იმ დღეს ავდოტიას ვერცხლის კოვზი
დაჭკარგოდა. ამ ერთი ვერცხლის კოვზის მეტი ძას
არ განანდა რა და თვალის სინათლესავით უფროსილდე-
ბოდა; ბეკრჯერ დაიკვესებდა ხოლმე სტუმრებთან ასე-
თი და ასეთი კოვზი მაქვსო.

ვასომ შემოაღო თუ არა კარები, ავდოტიამ კა-
რებშივე მიამახა:

- ძენ დღეს აქ ვერცხლის კოვზი არ გინახავს?
- არ მინახავს. მიუგო ვასომ.
- მამ კარგი! სთქვა გაჯავრებულმა ბიცოლამ.

სადილის შემდეგ ავდოტიამ იაკობი მეწაღესთან
გაგზავნა, რომ უფრო თავისუფლათ შესდგომოდა ვა-
სოს განსამართლებას.

იაკობი რომ გარეთ გამოვიდა ავდოტიამ ძრის-
ხანეთ ჰკითხა ვასოს:

ესლავე სთქვა, სად წაიღე ვერცხლის კოვზი?
ვასომ თამამად მიუგო:

— მე არსად არ წაშიღია; არ მინახავს და არ
ვიცი კოვზის შესახებ არაფერი.

ველარ მოითმინა ბიცოლამ; გაჯავრებული ვა-
სოსკენ გაემურა. ვასო შიშმა აიტანა, კარებცკენ მი-

ბრუნდა და უნდოდა გარეთ გაქცეულიყო, მაგრამ აუ-
 დოტიამ სწრაფათ დაიჭირა და ძძლავრათ ჩასჭიდა
 ხელები.

— აი, შე ქურდო! მოიხარე და ესლა გინდა გა-
 იქცე? ვერსად წამისვალ, შე შენ გაგისწორდები.
 უფიროდა ბავშვს.

ვასო ტიროდა; ეფიცებოდა არაფერში დანაშაუ-
 ლი არა ვარ, შე კოვსი არ მომიხარავსო, მაგრამ
 აუდოტია უფრო ჯავრობდა და იძუენი სცემა ვასოს,
 სანამ გული არ იჯერა.

სირცხვილისა და ცემისაგან გაწითლებული ვასო
 თავის საწოლზე ზირქვე დაქმნო და დიდხანს ტირო-
 და ათასგვარმა ფიქრებმა გაურბინა ვასოს თავში.
 ფიქრობდა წაჰვალ ესლავე და კონკას ქვეშ ჩავარდები,
 რომ გამსრისოს, როგორც გუშინ გასრისა ერთი კა-
 ცი; სულ ერთია შე აქ ცხოვრება აღარ მინდაო... ან
 წაჰვალ, წებლში გადავარდები, ეს უკეთესი იქნებოა...
 დიდხანს ტიროდა ვასო, სანამ ბოლოს ძილმა არ
 დაიხსნა ის ამ ფიქრებიდან. ვასო მხოლოთ ბიძა ია-
 კობის ევირლიმა გამოადვიმა. იაკობი სადღაც დამ-
 თვრალიყო და ეს იყო მიზეზი, რომ ასე გაბედულათ
 ეძებოდა ცოლს. იაკობი რომ სახლში შემოსული-
 ყო ეკითხა ვასო სად არასო და, რომ გაეგო სძი-
 ნავსო მისულიყო და თავსე დადგომოდა. ბავშვი ძილ-
 ძიაც ტიროდა და რაღაც გაუგებარ სიტყვებს ამბობ-
 და, თითქოს ევედრება ვისყო. იაკობმა ერთი ამბავი

დაუწია ცოლს, შენ უსათუოდ სცემდი ბავშვსაო. აუ-
 დოტია ვუღარ იძარტლებდა თავს, რადგანაც კოვზი
 ვასოს ცემის შემდეგ მაშინვე ეწოვნა.

— მოგკლავ! უევიროდა იაკობი ცოლს. ცოლი
 ტირილით იძარტლებდა თავს, ამბობდა ხელიც არ
 მისწლია მისთვისაო.

— მოგკლავ!.. თითი არ მიაკარო ვასოს, ვვი-
 როდა იაკობი.

ვასომ იფიქრა: ბიძა ძარტლა მოკლავს ცოლს
 ჩემი გულისათვის და მერე ციმბირში გაგზავნიანო.
 ძალიან შეეცოდა ბიძა, და გადასწყვიტა: სჯობია რომ
 არაფერი ვთქვაო. იაკობი ბარბაცით მივიდა ვასოს-
 თან და ჰკითხა, ხომ გცემა ბიცოლამაო.

ვასომ თავისი ტირილი გაციებებს დაბობლალა: ბი-
 ცოლას ხელიც არ უსწლია ჩემთვისაო.

ამ ამბავმა იაკობი ცოტათ დაამძვიდა; მიუჯდა
 ვასოს საწოლთან და დაუწყო ლაპარაკი.

— შენ იძას არაფერი დაუჯერო... იმის თვალ-
 ში ვეკლა ქურდები და ღოთები არიან... თითქოს
 ძარტო ის იუოს კარგი ქალი... შენ ნუ გაცივდები
 ხოლმე და ჩვენ სოფელში წავიდეთ, ორივენი...

— წავიდეთ, წავიდეთ, ბიძიკო!.. სიხარულით წა-
 მოიძახა ვასო.

ვასოს ძალიან გაუკვირდა, აქამდის რათ არ გა-
 მასწენდა სოფელში წახვლა. ეს ხომ უკეთესი იქნებო.
 მოეხვია ბიძას ეელზე და სიხარულით იმეორებდა:

— წავიდეთ სოფელში, ბიძა, წავიდეთ!.. ბიცო-
ლას კი ნუ მოჰკლავ, — ცოდვას ..

— წავიდეთ, წავიდეთ! წაილანაწაკა იაკობმა და
დაქანცულს, ნასვამს, იქვე ჩაეძინა

VII

მეორე დღეს ვასო ძლივს წამოდგა საწოლიდან
ისე სტეიოდა თავი, მაგრამ მაინც ჰირველი მისი
ფიქრი იყო: ძალე წავალთ თუ არა სოფელშიო? გა-
რეთ რომ გამოვიდნენ ბიძა-დისწული, ვასომ კიდევ
ჰკითხა ბიძას, სომ ძალე წავალთ სოფელში. აა-
კობს თითქმის დავიწყებოდა, რაც მოხდა წინა ღამეს
და რომ თავიდან მოემორებია ვასო უთხრა: ძალე წა-
ვალთო.

გადიოდა დღეები და სოფელში წასვლასე არავინ
არაფერს ამბობდა. ვასო მეტად დადღონა იმედის გა-
ცრუებამ. საჭმელს სულ აღარ სჭამდა და გრძნობდა,
რომ ძალე გახეთების გაეიდვანაც კვლარ შესძლებდა.
ავდოტია ფიქრობდა ბავშვის დაღონების მიზეზი მე-
ვრო და ესღა კარგათ ეპურობოდა; თან სძირბთ ეუ-
ბნებოდა:

— მე შენთვის სიკეთე მსურს, შე სულელო!..

მაგრამ ვასოს არ დავიწყებოდა მისი შეუბრალე-
ბელი ცემა და არაფრის გულისათვის არ ჩერდებო-
და ძარტო ავდოტიასთან, თუ იაკობიც იქ არ იყო.
როცა ვასო ბიძის მოსვლამდის დაბრუნდებოდა სა-
ხლში, შიშით ცანცანს დააწყებინებდა, გამოვარდებოდა

კარეთ და სანამ ბიძა არ მოვიდოდა სანდომი ვიდრე.

იაკობი კარგათ ხედავდა, რომ ვასო ამ ცოტა სანძი საგრძნობლათ გამოიცვალა; შშირბათ ეკითხებოდა მას, ხომ არაფერი გტკივაო, მაგრამ ვასო უფელოვის უნახუნებდა—არაფერი არ მტკივაო. იაკობი შინც ძალიან სწუნდა და ცოლს ურჩევდა, უკეთესი იქნება ბავშვი სოფელში გაგვზავნოთ, თორემ ავათ განდებოა.

ავდოტია დიდ უარსე იღვა და ცაჯავრებით ამბობდა:

— ჩავაცვით, დავახურეთ, საქმის ცაკეთება ვასწავლეთ და ესლბ სოფელში გაგვზავნოთ?

რაც დრო გადიოდა ვასო უფრო სწუნდა და თანდათან სუსტდებოდა. ბიძამ რომ ვასოს ერთხელ თვალებში ჩახედა ტირილი მოუვიდა: უწინდელ სოფელელი ვასოს ლანდიც აღარ იყო. თვალები ჩაცვივნოდა და ტუჩები სანთელივით გაფუთლდებოდა.

— დემართო ჩემო! ეს რა დაგძარბონია! შენ ავათ ხარ, ესლბვე ექიმთან უნდა წავიყვანო, — ამბობდა მუშინებული იაკობი.

ვასო არწმუნებდა ბიძას, რომ მას არაფერი არ სტკივა, არც ავათ არის, თღონდ... სოფელში როდის წავიდეთო? იაკობი ამხნევდა, რომ ვასოს ბიცოლასი ეძინოდა და ურჩია, აქ მივაბარებ მეწადეს, ან დურგალს და მათი ხელობა ისწავლეო.

შეგახეთე ვასო.

ვასომ ტარილი დაიწყო.

-- თუ შენ არ გინდა, ბიძა, სოფელში წამო-
სვლა, მე წავალ ძარტო. ევედრებოდა ვასო ბიძას.

— ძეგუ გზის ქირას სად იძოვნი! შენ სოფელში-
დის ორი მანათი დაგჭირდება ქირათ.— უთხრა ბი-
ძამ.

ვასო ძალიან დაღონდა, სად უნდა ეძოვნა ორი
მანათი?

VIII

ვასო ცოტა დამძვირდა, გამსიარულდა. ბიძამ ნება
ძისცა სოფელში წასვლისა, მხოლოდ ესლა ძარტო-
იმაზე ფიქრობდა, როგორ ვიძოვნო ორი მანათიო.
ბიძამ გადასწყვიტა, ვასო უსათუოთ უნდა გავაგზავ-
ნო სოფელში, თორემ აუათ განდებო. მეორე დღეს
იაკობმა უთხრა ვასოს:

— მე ჩამოვატარებ სოფელე ეოველ დღე გახეთებს-
და შენ ჰქვიდე გახეთები ქუჩებში. რასაც აიღებ სულ
შენთვის შეინახე. ორი მანათი რომ შეგისრულდება,
ძამინ კი სოფელში წასვალ შენ დედასთან.

ვასო სინარულით ფეხზე აღარ იდგა. მსიარუ-
ლათ დარბოდა ქუჩებში და ჰქვიდა გახეთებს. საღა-
ძობით სახლში ჩუპათ დაითვლიდა სოფელე ფულს
და ანგარიშობდა, კიდევ რამდენი უნდა ვიძოვნოო.
ერთი თვის განმავლობაში კიდევ შეასრულა ორი მა-
ნათი და სინარულით გაძოუსხადა იაკობს გზის სა-
ფასური მას და ძალე უნდა წავიდეო. იაკობი იმ

დღესვე შეუდგა მზადებას. ვასოს ტანთსაცმელი ახსნვა ნივთები რაც იყო გამოიტანა სახლიდან და ხუმათ შეძებში დამალა.

მეორე დღეს ადგნენ თუ არა ორივე სადგურისაკენ გაემურენ. სადგურზე რომ მივიდნენ, აუარებელი ხალხი დაუხვდათ ზაფხულის ცხელი დღეები დამდგარიყო და ვეკლანი სოფლებისკენ მიემურებოდნენ. იაკობი და ვასო იქით-აქეთ იცქირებოდნენ, ავღოტია არსად იუოსო. ბოლოს ჰირველი ზარიც ჩამოკრეს და ხალხი მატარებლისაკენ გაემურა.

— აბა, მძვიდობით! მოკითხვა ვეკლას; უთხრა იაკობმა და გადაკოცნა ვასო. — აქამდის თავს იკლავდი წასვლისთვის და ესლა ტირი?

თვალცრემლიანმა ვასომ უთხრა ბიძას: — მე შენ მეცოდები, ბიცოლა ჩემი გულისათვის ცუდ დღეს დაგაყენებო.

— ნუ გეძინია! ვერ შემჭამს. დაამშვიდა იაკობმა.

მესამეთ ჩამოჰკრეს ზარი, ვასომ ფანჯრიდან გადამოჰგოთ თავი და დაუვირო ბიძას:

— თუ მოგიყვება ის ლანძღვას — უთხარი: რათა მცემა მე იმან ისე ძალიან, მე ზომ მაშინ მცემა... განსოვს, შენ რომ დაემუქრე მოკვლას.

მატარებელი დაიძრა, განარებული ვასო უქნევდა ბიძას ქედს, სანამ კვამლმა არ დაფარა მიმავალი მატარებელი.

ჭკვიანი ღორი*).

რთი მსუნჯი ღორი შეძურბ ბაღში. იქ სამ-
ფენახედ იდგა ვაშლით სავსე კაღათი ღორს
ვაშლის დანახვასედ ჰირში ხერწუვი მოადგა.
ძან სცადა დრუნჩით აღება ვაშლისა, შედგა უკანა ფე-
ხეხედ, ვერ შესწვდა. კაღათი ძაღლა იყო. ძაშინ
სხვა სერსი გამოიგონა. გამოუთხარა ძირი სამფენას,
წააქცია, ვადმოჴარბ კაღათიდან ვაშლები და ძაღლი-
ნათ, მიადღა.

ბათუმის ქართული სკოლის მოსამზადებელ კლასის მო-
წაფე ქეთო მგელაძე.

ამას რა ჭკვიან?

*) ეს პაწია ამბავი იბეჭდება ასახსნელათ იმ სურათისა, რომელიც მოთავსებული იყო წინანდელ ჯეჯილს მეოთხე ნომერში და როგორც დაწერილი საუკეთესოთ სხვა წარმოდგენილ ამბებთა შორის. მასვე ეგ-
ზაენება, დაპირებისამებო, საჩუქრათ „ტახტის მემკვიდრე და მათხოვარი“.

„კიკუნ-ღეიზინ“

ამბავი იანთელი ბავშვისა, რომელმაც მოინდომა შირეული ვაჭარი
გამხდარიყო იანჩინაში.

—
დასასრული.

მოთხრობა ჯენზეი მურაისა.

X. დაკმაყოფილებული ზატყ-მოყვარეობა. — წარჩინებული
ვაჭარი.

ინოკუნ ბუნზეიმონმა სრულებით არაფერი იცოდა იმ საშინელი ცეცხლის შესახებ და აქეთ იქით მიდი-მოდიოდა; უკანასკნელათ მთიულეთშიაც წავიდა; აქ, საგამის პროვინციაში, იმავე დღეს იქაურ ტყეების პატრონებს დაუწყო ვაჭრობა, სწრაფ მისცა ბე და შეეკრა პირობის ქაღალდით. მეორე დღეს გადვიდა ავას პროვინციაში, შემოუარა კაზუხაშის, შიმო-ოზას და მურაშის ტყეების პატრონებს და ამათაც შეეკრა პირობის წერილით და იყიდა მრავალი ხე-ტყე, დამზადებული ფიცრები, რაც კი იმათა ჰქონდათ. ხუთ დღემდის დაჰყო აქ და აი სწორეთ ამ დროს მის ყურამდის მიახწია იელაში მომხდარმა ამბებმა და იძულებული გახდა უკან დაბრუნებულიყო. გზაზენასახლარებიდან დაწყებული თავის საწყობამდის ყველა ამის შესახებ ლაპარაკობდა, ესეც უგდებდა ყურს და ყველაფერი უკვირდა.

— ხომა გჯერა, ჯენზეი-სენ, რომ კინოკუნია ბუნზეი-მონი ჩინებული კაცია. ღმერთმანი — თითქო გულთმისანიაო,

კიბუნ-დეიზინი

წინათვე შეიტყუა რაც უბედურება დაგვატყდებოდა თავს და ამოდენა ბენტო დაამზადებინა; თუ არ ესე, საიდან შეიძლებოდა ამოდენა საუზმის მომზადება! მეცა და ძალიან ბევრმა სხვებმაც ვერსად ვერ ვიშოვნეთ საქმელი და სამი დღე ამ ბენტოს მოწყალეობაზედ ვიყავით.

— დიახაც, მართალსა ბრძანებთ, ხაშიბეი-სენ. მეც ყოველ დღე იმითი ვიკვებებოდი და რა მე, რა სხვა: რომელ კუთხეშიაც გინდოდა მიმდგარიყავი, იქ უეჭველათ, ეს საუზმე დაგზიდებოდა. ასე ამბობენ, რომ ამ სამ დღეში ორ ათასზედ მეტი კოკო ბრინჯი დაიხარჯაო და აბა წარმოიდგინეთ, რა ეშველებოდა ხალხს, რომ ეს მოწყალეობა არა ყოფილიყო. უნდა მოგახსენო, ხაშიბეი-სენ, რომ ამ ბენტოთი ბევრი დიდკაცობაც გამოიკვება!..

— ვგრეც იქნებოდა. დიდკაცებსაც კარგი დღე არ დადგათ—ოქროები და უფლებეები კაცს კუქს ვერ გაუძლებენ. „დალოცა ღმერთმა—ეს კიბუნი ძან მარჯვე და გამჭირახი კაცი ყოფილა“! ყველანი ასე გაიძახოდნენ, ვისაც კი რაიმე მოწყალეობა მიეღო.

როდესაც, ბუნზეიმონი გულ-მოდგინეთა და გაკვირვებით ისმენდა ამ სიტყვებს და თან გულში ჩობების აქებდა ამისთანა თავდარიგისთვის, მის ახლო გაიარა ორმა დედა-კაცმა.

— რო იცოდე, ხარუ-სენ, რა მომივიდა: მე უბედურმა ამ აზვრთებულ ხალხში ბავშვი დავკარგე, ჩემი მწუხარება ქვასაც დასწვამდა, ცრემლი ნაკადულივით ჩამომდიოდა, რადგანაც დარწმუნებული ვიყავი, რომ ამოდენა ხალხში იგი გაქვლელი იქნებოდა და მას ცოცხალს ველარა ვნახავდი. ამ დროს შემომესმა, რომ რამდენიმე ათასი დაკარგული ბავშვი კიბუნის საწყობში წაუყვანიათო; გულს იმედი მიეცა, გავეჩანე იქითკენ და აუარებელ ბავშვებში ჩემი გოგოცუნა დავინახე. ღმერთო, რა ბედნიერი ვიყავი იმ წუთს! ვინც რა უნდა თქვას და მე კი ვიტყვი, რომ კიბუნი შესანიშნავი კაცი ყოფილა! განა ამისთანა ამბების დროს მოაგონდებოდა ვისმე, რომ ბავშვებისთვის ეზრუნა? კიბუნს კი ყველაფერი მოუსახ-

რებია და თავისი კაცები უგზავნია აქეთ-იქით ბავშვების დასახსნელად! ამბობენ, რომ რამდენიმე ათას სულს უპოვნია აქ თავ-შესაფარიო. ამის შემდეგ განა შეიძლება მისი სახელი დაივიწყოს ვინმემ?

— სწორეთ გიპაზრებ, მეც თავის დღეში არ დამავიწყდება იგი. რასა ბრძანებთ—ჩემი მდგომარეობა უფრო უარესი იყო... დედა რომ დავკარგე მაშინ მე ისეთს სასოწარკვეთილებასში ჩავარდი, რომ ენა ვერ გამოოსტკვამს. კარგათ რომ მყოლოდა, მაშინ ისე სადარდებელათ არ გამიხდებოდა მისი დაკარგვა. მაგრამ საქმე იმაშია, რომ შარშან ზამთრიდან დაწყობილი იგი დაუძღურებული სიბერისგან ლოგინში იწვა და ვარეთ ნიაფი არ ენახა. ცეცხლი რომ გაჩნდა ჩვენ გვეგონა ჩვენამდის არ მოახწევდა, რადგანაც ქარს ცეცხლი ტაკანავარასკენ მიჰქონდა; უეცრივ ქარმა ჩვენკენ მოიღო პირა, გადმოცვივდა ნაპერწკლები და თვალის დახამხამებაში მოედო ჩვენ სადგურს. სახლში მარტო მე და დედაჩემი ვიყავით. რომ იგი ბოლით არ დამხვჩალიყო, დავჯაცე ხელი და გამოვიყვანე ვარეთ.

— გავიბრძინე რამდენიმე ჩო *) და შევნიშნე, რომ დედაჩემს სიარულის არაქათი არა ჰქონდა. ავიკიდე ზურგზედ და საითკენღაც მივქროდი. ამ დროს ბოლისაგან სულ-შეუბებულს ფეხი გამისხლტა და წავეიქეცი. ბევრხანს ვერ შევძელი ადგომა, რადგანაც აზვირთებული ხალხის ფეხ-ქვეშ ვითელებოდი.

— როგორც იყო ფეხზე ავდექი, განაგრძო ისევ, მაგრამ ახლა სხვა უბედურება დამატყდა: ჩემს ტანისამოსს ნაპერწკლები მოჰხვდა, მოეკიდა კაბას და ძლივ-ძლიობით გავაქარე; თუმცა ტანი დამწვარი მქონდა აქეთ-იქით, მაგრამ მაინც წამოვდექი, რადგანაც დედაჩემის მდგომარეობა ძალიან მაწუხებდა. ვიციკირები აქეთ-იქით... არსად მოჩანს. მე დარწმუნებული ვიყავი, რომ იგი უილაჯო შორს ვერსად წაივლოდა, აქ ჩემთან ახლო უნდა ყოფილიყო სადმე და ვეძებდი

*) ჩო—უღრის 20 არშინსა.

კიბუნ-ღეიზინ

რაც ძალი და ღონე მქონდა. ცეცხლი უფრო და უფრო ძლიერდებოდა და ცოტა არა მიშლიდა მოძრაობას. ჩემს სასოწარკვეთილებას საზღვარი არ ექნებოდა, რომ ვალასაც არ ეთქვა ჩემთვის. რომ დედა ჩემი ცოცხალია და ფუკავას თავშესაფარში წაუყვანიათო. მე მაშინათვე იქითკენ გავექანე და მართლაც იქ დამხვდა დედა-ჩემი. როდესაცა ვკითხე თუ როგორ გაჩნდა აქ, მან მიაბო, რომ ცნობილ კიბუნის კოლეგმა მიპოვნეს და წამომიყვანეს აქ და შესანიშნავათ მექცვიან და მივლიანო. ამის შემდეგ, როდესაც დასაძინებლათ დაწვები, ფეხებს ფუკავასკენ არ გავიშვერო *

ამეგების გამგონე ბუნზეიმონი უფრო და უფრო აღტაცებაში მოდიოდა ჩიბეის ნიკით, როდესაც ნანგრევებთან ჰხედავდა ახალ გალავნებს და ახლათ გამართულ ხის ფარდულეებს, რომლებს მასალაზედაც მისი სავაჭრო სახლის ბეჭედი აჯდა.

ამ თვლიერებაში იყო გართული, როდესაც მან შენიშნა ორი სამურაი, რომლებიც ერთმმნეთს ელაპარაკებოდნენ.

— ერთი შეხედე, ჩემო მეგობარო! ეს ახლათ შემოკლილი ღობე კიბუნის კაცებმა გააკეთეს. ეს შესანიშნავი კაცი ყველაფერს ასწრობს! თუ რომ ამისთანა უბრალო რამეებს ასე შესანიშნავათ აკეთებს, აბა მაგის გაკეთებული სასახლეები რაღა უნდა იყვეს! უეჭველია მაგას ჩააბარებენ სასახლეების განახლებას

— მართლაც ამბობ. თუ მას მიანდობენ რასმე, დარწმუნებული უნდა იყვე, რომ იგი უფრო იაფათ და კარგათ გააკეთებს, ვინც სხვა ვინცე.

ამ ლაპარაკით აღტაცებულმა ბუნზეიმონმა ხელი ხელს შემოჰკრა და იქავ მყოფ მოსამსახურეს უთარა:

— აი ხომ ხედავთ, მეგობრებო! ჩოხეი რომ არა გაქრდათ, რომ ჩემთან დამდგარიყო... აბა ეხლა რას იტყვიო...

მოსამსახურეებმა ერთმანეთს გადაჰხედეს და აქვეს:

— მართლა რომ იგი ჰქვიანია, ჰქვიანია, თქვენზედ უფ-

*) იპონელები ამას უზრდელობათა სთვლიან.

რო ქკვიანი. თუ კაცი ერთ, ორს თავისზედ ქკვიან თანაშემწეს არ აიყვანს, იგი დიდებული ვერ გახდება!

განუსაზღვრელი სიხარულით ბედნიერი ბუნზეიმონი მალე მივიდა ფუკავაში და მიუახლოვდა თავის საწყობს. დინახა თუ არა ჩობეი, ჩამოართო მას ხელი და სთქვა:

— ოჰ, მე არ შემოძლიან სიტყვებით გამოვთქვა ის სი-

ხარული დააღტაცება, რაც აღიბეჭდა ჩემს გულში თქვენი მოქმედებით. მე შემთხვევით გავიგე, რაც თქვენ გავიკეთებიათ ჩემს აქ არ ყოფნის დროს. მე ჩემს სიცოცხლეში არ გამომიცდია ისეთი ღრმა სიხარული, როგორც დღეს მე ვიგრძენი!

მართლაცა და ბუნზეიმონი სხვა დროს ასეთი ჩუმი, დაფარული, რომელიც თავის დღეში ვერ გამოჰხატავდა თავის სახეზედ ვერც სიხარულსა და ვერც მწუხარებას, დღეს, ამ ბედნიერს დღეს, ვერ დაემალა თავისი გრძნობა.

თითქმის იედოში ყველა სახლი დამწვარიყო. სამხედრო პირნი და ვაჭრები უნდა ეხლავე თავდარიგს შესდგომოდნენ ახალი სახლების ასაშენებლათ. მაგრამ ხე-ტყე სულ გადაამწვარიყო და მისმა ფასმა ერთი ათათ აიწია. ერთათ ერთ კიბუ-

ნის საწყობში იყო მასალა მოგროვილი და ისეთი დიდძალი მუშტარი მოატყდა ამ საწყობს, რომ მეტი არ შეიძლება. დიდი აღებ-მიცემა გაჩაღდა და ამ საწყობმა დიდათ-დიდი სიმდიდრე შესძინა ბუნზეიმონს.

ამის გარდა მდიდარი თავად-აზნაურობაც შეუღდა სასახლეების გადაკეთებას და მასალას აქედგან დაუწყეს ზიდვა. აქაც დიდი ხეირი ნახა ბუნზეიმონმა.

ამ სიმდიდრის შეძენის მიზეზი, რასაკვირელია, ჩობე იყო და იგი ძალიან ბლოსა ფულით დააჯილდოვა. არც სხვა მოსამსახურეები დაუტოვებია უყურადღებოთ, დიდმა თუ პატარამ ყველამ საჩუქრები მიიღეს.

ამის შემდეგ დაიბარა უფროსი ხურო სეიხაჩო.

— აი, სეიხაჩო, შენთვისაც საჩუქარი.

ამ სიტყვებით, მის წინ დასდეს ყუთი, რომელშიაც ათასი „pio“ იყო.

ეს შეშინდა კიდევ.

— რასა ბრძანებთ, ნუ თუ მართლა ამ ყუთში ათასი „pio“ არის?

— აი ასწიეთ ყუთი და დაინახავთ.

მაშინ სეიხაჩიმ ასწია და ცოტა არა ემძიმა.

— მართლაც რომ მძიმეა... ყველა ეს სიზმარი ხომ არ არის? სთქვა სიხარულით, ხელს ხელს შემოჰკრა. ბუნზეიმონს ღიმილი მოუვიდა.

— სიზმარი კი არ არის, სინამდვილეა; ეს ოქრო შენ გეკუთვნის და წაიღე შინ.

— არ ვიცი მადლობა როგორ გადაგიხადო. ცეცხლის დროს საქველ-მოქმედო ბენტო ერთი სამჯერ წავიღე, რადგანაც სხვა საქმეცა მქონდა და განა ამ მცირე საქმისთვის აჯილდოებენ?

— ეს ჯილდო სრულიათაც იმისთვის არ არის.

— მაშ გალავნისთვის, სენ-დეი-სამას რომ გაუკეთე! ჩემის მუშები ძალიან გვიან მოვიდნენ და ამისთვის იმ გალავანს ვვიანობამდის მოუნდით, მაშინ როდესაც უფრო ადრე შეიძლებოდა გაკეთებულიყო.

- არც ამისთვის.
- არც ამისთვის? მაშ რისთვისა, რომ არ ვიცი.
- თქვენ რომ ერთი მშვენიერი საგანი მომტანეთ იმისთვის.

ხურო ვერაუერს მიჰხვდა დასთქვა:

- არ ვიცი რა საგანზედ მელაპარაკებით, ბატონო!
- თუ არ გესმის ახლა კი გეტყვი: ამ საჩუქარს იმისთვის გაძლევ, რომ თქვენ ჩობეი მომგვარეთ.
- თქვენ ჩობეი-სენზედ ლაპარაკობთ? აა, აი ახლა მიეხედით... წინათ კი არაფერი მესმოდა. მეც არ გამიკვირდა ამოდენა საჩუქარს როგორ იმეტებს მეთქი. ეკვ-გარეშეა, რომ ჩობეი-სენი კაი კაცი გამოდგა. მე კი ასე მეგონა, მეთათ თავზედია მეთქი. თქვენ, იქნება მაგისთანა ჩობეი-სენი კიდევ მოგიყვანო? მაგისთანაები ბევრი მყავს.

— ეგ სხვა ჩობეი როგორი იქნება?

— ეს ის შესანიშნავი ზარმაცია, რომელმაც ეხლახან მთხოვა ადგილის შოვნა

ბუნზეიმონმა გადინახარა.

— არა გმადლობთ; სხვა მაგვარი ჩობეი აღარ არის ჩემთვის საქირო.

— აი ასე ამ რიგათ ბუნზეიმონმა ბევრი რამ დიდი საქმე გააკეთა და მიაღწია იმას, საითკენაცა ქროდა მისი ფიქრი და გონება—იგი გახდა დიდი ვაჭარი იაპონიისა. ტყუილათ კი არ არის ნათქვამი:

ნაზი ყლორტი ჰქმნის მაგარ ღეროს,
მაგარი ხასიათი ჰქმნის დიდებულ საქმეს.

ა. ლ. ნათაძე.

ხე-ბუძბერაზი.

ფრიკა ცხელი ქვეყანაა; იქ უმეტეს ნაწილად თითქმის ერთნაირი ჰავაა ყოველგან. ამიტომ მცენარეულობა იქ ყველგან ერთნაირი უნდა ყოფილიყო, მაგრამ ეს ასე როდია ნამდვილად: ალაგ სხვა მცენარეებია და ალაგ სხვა იმ მიზეზის გამო, რომ ყოველგან ერთნაირად არ იცის წვიმა. უფრო მეტია იმისთანა ადგილები, სადაც წვიმა ცოტა მოდის. ამ ადგილებში ხშირია თვალუწვდენელი მინდვრები, ველები და უდაბნოები;

იქ კი, სადაც წვიმა ბლომად იცის, ტროპიკული ტყეებია, შესანიშნავი უხვის მცენარეულობით. ამისთანა ტყეებია აფრიკის დასავლეთ მხარეებში და საშვალ აფრიკაში; მინდვრები და ველები კი აღმოსავლეთ ნაწილშია და სუდანში. საერთოდ ტროპიკულ ტყეებს, მინდვრებს და ველებს დიდი ადგილი უჭირავსთ აფრიკაში, დაწყებული სეჰარის დიდ უდაბნოდან ქალაქნარის უდაბნომდის, რომელიც სამხრეთ აფრიკაშია, და ატლანტიკის ოკეანის ნაპირებიდან ინდოეთის ოკეანემდის.

ხსენებული მინდვრები და ველები სულ მოკლებულნიც არ არიან ხის მცენარეულობას; იპოვებიან აქა-იქ ხეებიც, მხოლოდ ჯგუფ-ჯგუფად ან ქალებათ მდინარეების ნაპირებზე. შესანიშნავია ერთგვარი ხე, რომელიც სიდიდით ნამდვილი

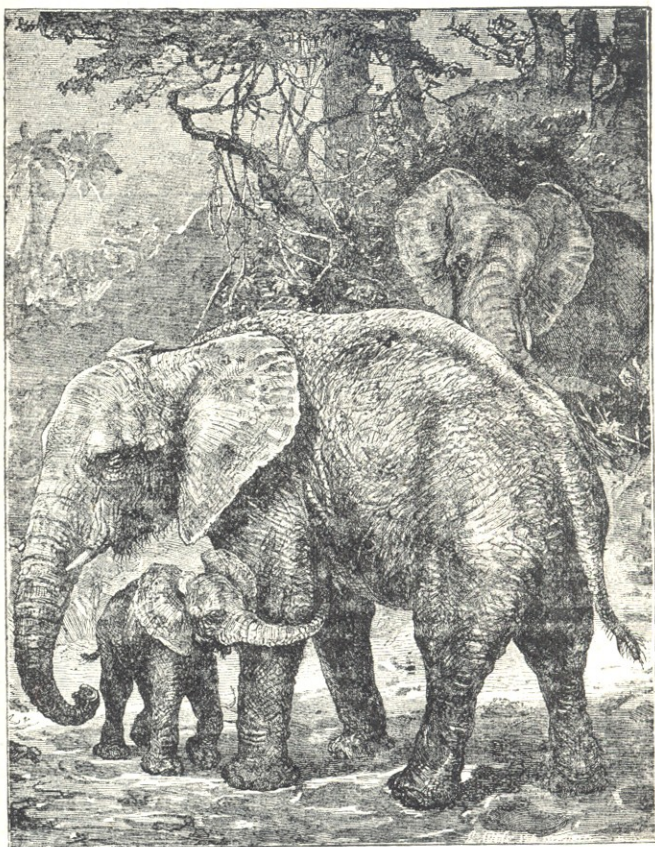
ბუმბერაზია მცენარეთა სამეფოში. სახელად ეწოდება ამ ხეს ბაობაზი. სიმაღლით ათი საყენი იზრდება, მაგრამ ამ მხრით კიდევ არას წარმოადგენს გასაკვირველს: ჩვენ ვიცით, რომ ზოგი ხის სიმაღლე, მაგალითად კოკოსის პალმისა, ათს საყენზე მეტიც არის. გასაოცარია ტანის სიდიდე ბაობაზისა, მისი სიმსხო. მოგზაურების თქმულებით, რომელნიც ყოფი-

ლან აფრიკაში, ისეთ ბაობაზს შეხვდებით თურმე იქ, რომ ოთხი საყენი სისქე აქვს გარდი-გარდმო. ირგვლივ თერთმეტს საყენზე მეტი იქნება მისი ტანი; თორმეტი-თხუთმეტი კაცი ძლივს შემოსტევს ხელს. რასაკვირველია, ამისთანა ბუმბერაზ ხეს დიდი ადგილიც უნდა, რომ შორს გაისხას ფესვები და ისაზრდოს. ამიტომაც არის, რომ ბაობაზის ხეები სხვა ხეებს ვერ ჰგუობენ ახლოს და უმეტეს შემთხვევაში განმარტოებით იზრდებიან. შორიდგან რომ დაინახავ ბაობაზს, გვეგონება დიდი, უზარმაზარი კარავია აგებულიო. მის ჩრდილში ძალიან ადვილად მოთავსდება რამდენიმე ასი კაცი, ისე შორს გაუწვდია განზე თავის ტოტები. თითოეული მისი ტოტი იმდენად მსხვილია, რომ ჩვენებურს ძალიან მსხვილ მუხის ტანს

უღრის. შტოები ხშირი ფოთლებითა აქვს შემოსილი, რის გამოც მშვენიერი ჩრდილი იცის. ხანდახან ნადირებიც მოდიან ხოლმე ბაობაბის ძირში გასაგრძელებლად და დასასვენებლად.

ერთიც ვნახოთ ტყის პირად გამოჩნდა ყურებჩამოპანტურებული სპილო თავის გრძელი ხორთუმითა, რომელსაც ხან იქეთ გაიშვერს, ხან აქით, ეტყობა სუნს იკრავს, რალაც უნდა გამოარკვიოს ყნოსით ეს არის გამოცდილი ბელადი, ხნი-

ერი სპილო, რომელიც სხვებს წინამძღვრობს. მას მოჰყვება უკან მთელი ჯოგი სპილოებისა, ზოგჯერ ასი თავი. ზოგჯერ ასზე მეტიც. გამოვლენ სპილოები ტყიდან და დინჯად გაემართებიან ბაობაბისაკენ. მივლენ მის ძირს და დალაგდებიან

დასასვენებლად. მაგრამ გაიარა მხოლოდ რამდენიმე წამს და უეცრად გულის შეშხარავი ღრიალი გაისმა რაღაცა ცხოველისა. ბელადმა ყური აცქკიტა. დანარჩენი სპილოები შეკრთენ და შეიძრენ. ბელადმა მიაპყრო თვალი იქითკენ, სიდანაც მოესმა ღრიალი. დიდი ხანიც არ გაივლის ამას შემდეგ. გამოვარდება ტყიდან ვეებერთელა თავდიდა ოთხფეხი ცხოველი. ეს წყლის კამბეჩია. თურმე მას დადევნებია უკან გაბოროტებული მარტორქა და უნდა აავოს თავის წვერ მახვილ რქაზე, რომელიც ასხია მას ცხვირზე. ხანდახან ბაობაბის ჩრდილში გარეული თხებიც დალაგდებიან ხოლმე, რომ თავისუფლად ინაცობზონ, მაგრამ ვინ აღირსებს იმ საწყლებს ხანგრძლივ მოსვენებას იქ; სადაც იმსიდიდე ცხოველებიცი, როგორც სპილო-

ები, შიშისქარმა აიტანა, როდესაც გაისმა იმ არე-მარეს საოცარი ღრიალი ბეჭემოტისა(წყლის კამბეჩისა).

როდესაც დაბერდება ბაობაბი, ფულუროს გაიკეთებს, იმ სიდიდე ფულუროს, რომ სადგომს მოაწყობენ ხოლმე იმაში აფრიკის ველური აღამიანები, რომელთაც სახლკარი არ გააჩნიათ. შევლენ ფულურო-

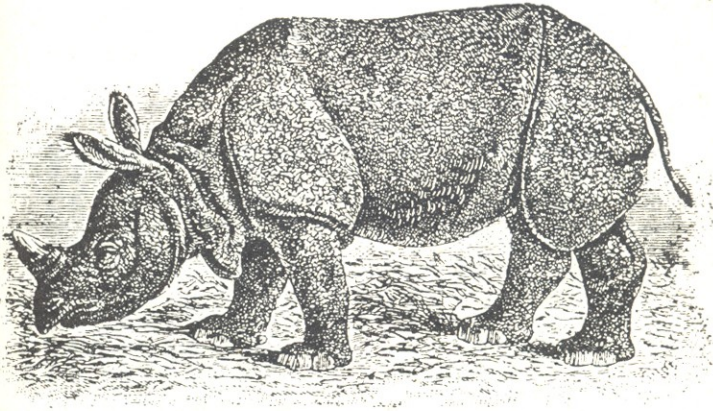

ში თავის ცოლშვილით. მთელის თავის ქონებით, რაც გააჩნიათ, და სცხოვრობენ იქ, როგორც სახლში. ფულურო იმდენად დიდი იქნება ხოლმე, რომ ხანდახან, როდესაც ქეკა-

ხეივანელები

ქუხილი დაათხოვს ველურ ადამიანებს, ან როდესაც დიდი ეთქი წვიმა მოდის, სამოცდა ათი-ოთხმოცი კაცი შეათარებს იქ თავს.

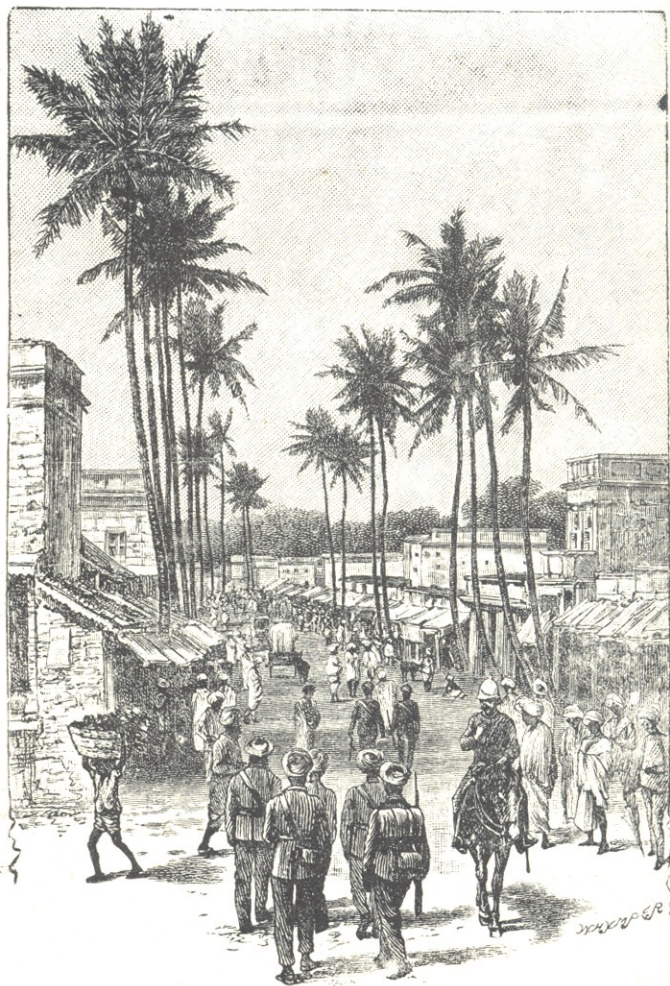
ბაობაბი იძლევა ნაყოფს, რომელიც შესახედაობით ნესესა ჰგავს; მოგრძო მრგვალია და სიგრძით შვიდი გოჯი იქნება. გემო ნაყოფისა სრულიადაც არა ჰგავს ნესესას. მაინცა და მაინც გემრიელი ვერ არის, მაგრამ იქაურნი მცხოვრებნი ჰხმარობენ საჭმელად. ძალიან მადიანად მიირთმევენ ამ ნაყოფს მაიმუნები, რომელნიც ხშირად ეწვევიან ხოლმე ბაობაბის ხშირ ფოთლოვან შტოებს და დაისადგურებენ იქ.

ბაობაბის ხე ძლიერ დიდ ხანს სცოცხლობს. მოგზაურების სიტყვით ბაობაბებს შორის იპოვებიან იმისთანები, რომელნიც ორიათასი-სამიათასი წლისანი არიან. სამშობლო ამ ხისა არის აფრიკა, და მხოლოდ იქ შეხვდება ადამიანი ვარულს ბაობაბს. ერთს აღვიღს ამ ქვეყანაში, სახელდობ სენეკამბიაში, არის ბაობაბი, რომელიც თურმე ექვსი ათასი წლის ამბების მოწამეა! ინდოეთში და ანტილის კუნძულებზედაც იპოვება ბაობაბი, მაგრამ იქ ადამიანის ხელით არის მოშენებული.

ბაობაბის ფოთლები და ქერქი სასარგებლოა. შავკანა აფრიკელები გაახმობენ ხოლმე ფოთლებს და ქერქს, დანაყვენ წმინდათ, გახსნიან წყალში და ხმარობენ ციების წამ-

ლად. თ-თონ ნაყოფიც წამალია ცეებისა და იმათაც ჰრგებს, ვინც მუცლის ფაღარათით არის ავად. ბაობაბის ქერქის ფერფლს ბევრი ნაცარწმულის მარილი აქვს ბუნებით და ამიტომ მის ნაცარტუტისაგან პალმის ზეთთან შეზავებით ამზადებენ საპონს.

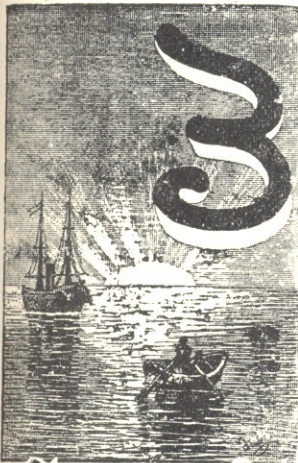
ა. ჭიჭინაძე.

ექიმი ისააკის განსაცდელი.

რუბკინისა.

(გაგრძელება)

პაპის მხლებლები ასეც მოიქცენ. ისააკი დაარჩინეს ავთომყოფთან და მის სახლში გაგზავნეს კაცები შემდეგი ბრძანებით: მოიტანეთ სასახლეში მისი საექიმო იარაღები და მოგვევარეთ მისი შვილები, თუ შვილები არა ჰყავს, მაშინ ცოლი მოგვიყვანეთ.

— დავაძალოთ ისააკს, — ფიქრობდნენ ექიმები და პაპის მახლობელნი, — რომ თავის ნათესავებისაგან გადიღოს სისხლი პაპისთვის, თავისი ცოლშვილის სისხლი მისცეს პაპს. თუ ისააკს ცუდი განზრახვა არა აქვს რა, მაშინ თავის შვილების სისხლსაც არ დაიშურებს, ფრთხილათ იქნება, ეცდება შვილები არ მოჰკლას. თუ ამაზე უარს გვეტყვის, უსათუოთ ავი განძრახვა ჰქონებია. მაშინ სიკვდილის ღირსი იქნება, როგორც თითონ ისე მისი ნათესავეები და მთლათ მისი ერიო.

გაგზავნილები დაბრუნდნენ, მოიტანეს საექიმო იარაღები, მოჰგვარეს ისააკს ორივე შვილები. ვაჟები თრთოდნენ, ტიროდნენ, ერთმანერთს ეკროდნენ, არ იცოდნენ სად და რისთვის მიჰყავთ.

— აბა, ახლა შეგიძლია სისხლი გადიღო, — უთხრეს ექიმებმა ისააკს, — საექიმო იარაღებიც მოგიტანეს და კაცებიც მოგვევარეს სისხლის ასაღებათ.

— სად არი კაცები? ჰკითხა ისააკმა.

— წამოდი ჩვენთან და ნახავ
 შეიყვანეს ისააკი იმ ოთახში, სადაც დამწყვდეული ჰყავდათ მისი შვილები და უთხრეს:

— აი ამ ყმაწვილებიდან გადუღე სისხლი მის უწმინდესობას.

გაფითრდა ისააკი თავისი შვილები რომ ნახა. ფექრათ არ მოუვადოდა, რომ მათ აქ ნახავდა, ყმაწვილები ტიროდნენ და იშვერდნენ მისკენ ხელებს.

ისააკი მიუახლოვდა, დაუწყია აღერსი და უთხრა:

— რას ტირით, საყვარელო შვილებო? დამშვიდდით. მე თქვენთანა ვარ! ვინ გაბედავს რომ უჩემოთ ხელი გახლოთ.

თან კი გული უტოკავდა და ნადვლის ბოღმა აწვებოდა და ფექრობდა:

„უთხრა თუ არა უარი ჩემი შვილებისაგან სისხლის აღებისა? არა, არ ვეტყვი! ჩემი გამოცდა ხომ სიმართლეა. ჩემი შვილები იყოს თუ სხვა, სულ ერთი არ არი! ყველას დავემტკიცებ, რომ სიმართლე ყოველთვის სიმართლეთ დარჩება.“

მაინც გულს რაღაც უწუხებდა. მაგრამ მოეხვია შვილებს, გაუღიმა, აკოცა და კვლავ ფექრობდა:

— შექნება თუ არა იმდენი ღონე, რომ გავიმარჯვო? ხელი რომ ამიკანკალდეს, როდესაც შვილებს ჩავურტობ ისარს სისხლის გამოსაშვებათ? ღმერთო, მომე ღონე, შემადლებინე!“

თან კოცნიდა და ანუგეშებდა შვილებს. ექიმები, კარის კაცნი უყურებდნენ ბოროტი ღიმილით და ერთმანერთს უჩურჩულებდნენ. „ახლავე ისააკი უარს იტყვის, ხელს არ ახლებს თავის შვილებს!“

ისააკმა კი კბილი კბილს დააქირა, წარბები შეკუმუნა, ჩაჰკიდა ხელი შვილებს, ფექრ მიხდილი მიუახლოვდა ექიმებს და უთხრა:

— აბა, წავიდეთ მის უწმინდესობასთან, მე მხათავარ ..

ჯარის კაცებს გაუკვირდათ ეს სიტყვები და უფრო შეიძულეს ჯემსი. ის კი შევიდა პაპის საწოლ ოთახში და შეუდგა მომზადებას სისხლის ასაღებათ და თავის გულში ფექრობდა:

ექიმი ისააკის განსაცდელი.

„პაპი ძალიან სუსტია, სისხლი ბლომით დასქირდება. ორივე შვილებსგან ცოტა ცოტა სისხლს ავიღებ, მაშინ სისხლის გამოშვება არ ავნებს ამათ. მე ჩემ შვილებს ვეტყვი, რომ არა დაუშავდებათ რა დ. დამიჯერებენ“.

ისააკი ასეც მოიქცა ოთახში ფანჯარა გააღეს, რომ უფრო სინათლე ყოფილიყო; მეტი ხალხი დაითხოვეს ოთახიდან; დარჩენ მხოლოდ ექიმები და ისინიც კი ისააკმა მოშორებით დააყენა, ეშინოდა რომ უცოდინარობით ხელი არ შეშალათ მისთვის.

ისააკს გული საშინლათ უკანკალებდა, როდესაც ბასრი დანა მიაკარა თავის უფროსს შვილს. ყმაწვილი არა ტიროდა, მხოლოდ თავისი პატარა თვალები შიშით დაექუცა, თრთოდა სიმწარით და შეცქეროდა ხან მამას, ხან პაპს, რომელიც მკვდარივით გადასვენებული იყო ატლასის ბალიშებზე.

ისააკი თანდათან ფერს ჰკარგავდა და ლოცულობდა:

— ყოვლათ შემძლე ღმერთო! მომე ძალა და ღონე!

აი ერთი წუთი კიდევ და გათავდებოდა ყველაფერი ისააკს მოეჩვენა რომ ხელი აუკანკალდა. გადაფითრდა და გადახედა შვილს, ყმაწვილი იღიმებოდა, თუმცა თვალებზე ცრემლი ჯერ არ შემროდა ისააკი ცოტა დამშვიდდა.

— დიდება ღმერთს, იფიქრა მან, საქმე ღვთის მოწყალებით კარგათ წავიდა. უფროსი შვილი შემოჩა“.

შვილს შეუხვია იარა, აკოცა და მერე მეორე შემოაყვანინა. ექიმები შეცქეროდნენ გაკვირვებული მისი ცოდნით. პაპი თითქოს გაცოცხლდა, იგრძნო რომ ძარღვებში ახლისისხლი მოემატა; თავი მალლა აიწია და ყმაწვილს უთხრა ორიოდ ალერსიანი სიტყვა.

მაგრამ აჰ სიტყვებმა ყმაწვილი უფრო შეაშინეს. ბავშმა შეხედა მამას და ცრემლით უთხრა:

— მამილო, მალე გაათავებ? მტკივა, ოი, რა ნაირათ მტკივა!

— მოითმინე, შვილო! კიდევ ერთი წუთი და გათავდება, — ეუბნებოდა ისააკი და თან ძლივს იკავებდა ცრემლებს. უბედურს ხელები უკანკალებს, თვალებიდან ვეღარას ხედავს.

მხოლოდ თვალწინ ებლანდება შვილის ხელზე საშინელი ჭრილობა.

სისხლის გადაღებაც გაათავა ჯემსმა, შეუხვია პაპს და შვილსაც ჭრილობები და თან ფიქრობს:

„დიდება ღმერთს! ბოლო კეთილათ დაგვირგვინდა!“

პაპიმ შეხედა და უთხრა:

— მადლობელი ვარ, ისააკ ჯემს შენ მე მომანიჭე სიცოცხლე და სამაგიეროდ ღირსეულ ჯილდოსაც მიიღებ.

ისააკმა მძიმეთი თავი დაუკრა, დაუჭირა თავის შვილებს ხელები და გამოვიდა მეორე ოთახში.

აქ გარს შემოეხვივნენ დიდებულნი ჯარის კაცნი, ნათესავნი პაპისა და სხვები. ყველა ულოცავდა გამარჯვებას, გაკვირვებული იყვნენ მისი ხელოვნებით, ართმევდენ ხელებს, ეაღერებოდნენ მის შვილებს და მერე კარის კაცებმა სალაპარაკოდ მეორე ოთახში გაიყვანეს.

ისააკი დიდ სიმშვიდეს და ბედნიერებას გრძნობდა. მართო ის კი არ იყო, რომ კაცს სიცოცხლე მიანიჭა—იმან უწევნა ყველას, რომ ადამიანების საბედნიეროდ აოის ნაპოვნი ეს ჭეშმარიტება. მერე როგორ დაუმტკიცა ეს ჭეშმარიტება თავის შვილებზე? ბოროტმა კაცებმა დააძალეს, რომ მას თელის შვილებზე გამოეცადნა. . მაგრამ ღმერთი სამართლიანია... გაიარა ისააკმა დარბაზი, შევიდა იმ ოთახში, საცა შვილები ეგულებოდნენ. გააღო კარი თუ არა, ნახა რომ ოთახი საყვარელი იყო კარის კაცნით. ყველას ერთათ თავი მოეყარათ, დაფათურებდნენ და რაღაზედაც ლაპარაკობდნენ, მათი ხმები იკარგებოდა ჩაბნელებულ დიდ დარბაზში, სადაც მზის სხივები ძლივ-ძლივობით ანათებდა ფერადი შუშის ფანჯრებიდან.

ისააკმა მაშინვე გასწი გამოსწია ხალხი და მივიდა პირდაპირ ფანჯარასთან. ნუ რა თვალმა ნუ ნახოს ის, რაც იმან ნახა. ხის ჩუქურთმიან სკამეიკაზე იწვენ მისი ორი შვილი. უფროსი უძრავათ იღო თავ გადაგდებული, სახე გაღურჯებული, თვალების კაკლები გადმოცვივოდა და ხელფეხი ჩამოგდებული ჰქონდა, მის გვერდით უნცროსი იმანქებოდა, გაუგებრათ ყვიროდა, სული უგუბდებოდა.

ისააკი შვილების დანახვაზე თითქოს გაქვავდა, ხმა ვე-
 ლარ ამოიღო, ენა ველარ დაძრა. თმები ალყზე აუდგა, თვა-
 ლები გაუდიდდა, გაშტერდა... მერე თავში იცა ხელი და
 დაიყვირა:

— შვილებო, ჩემო შვილებო!

მივარდა მათთან, წინ დაუჩოქა, ცრემლი არ უჩანდა
 თვალებზე, მხოლოდ კანკალებდა და სულის ძლივს იბრუნებდა;
 ხელები უთრთოდა, შვილებს თან კოცნიდა და თან სრესავ-
 და. სულ ამაო იყო, იმის წინ მხოლოდ გვამები ეყარენ, რო-
 მელნიც თანდათან გაცივდნენ.

მაშინ კი ისააკი წამოხტა ფეხზე, იტაცა თმებში ხელი,
 წაბარბაცდა, ერთი საშინლათ დაიკვნესა და დაიყვირა:

— შვილებო, ჩემო შვილებო!.. ეს რა დამემართა?

ამ საზარელი ამბით კარისკაცნი გაოცდნენ და უკან დაი-
 წიეს. ისააკი სწრაფათ გავარდა ოთახიდან, თმების გლეჯით
 და თავში ცემით დარბოდა სასახლის დერეფნებში და დარ-
 ბაზებში. მას არა ესმოდა, არასა ხედავდა, ხან ვის წააწ-
 ყდებოდა თავზე და ხან ვის, ზოგი ლანძღავდა, ზოგი გაურ-
 ბოდა როგორც გიჟს. ბოლოს მსახურებმა სტაცეს ხელი და
 ქუჩაში გააგდეს. გარბოდა უბედური გაიქცა, თითონაც არ
 იცოდა საიდ.

პაპს ამ დროს ეძინა ისე დამშვიდებით და მოსვენებით,
 როგორც დიდი ხანი არ სძინებოდა. მას გვერდით უდგენ ექი-
 მები და ჰვეირობდნენ, რომ ისააკ ჯემის წამლობა ასე კარგათ
 მოუხდა. ნათესაობა და კარისკაცი სიხარულით აღარ იყვენ,
 რომ მათი უწმინდესობა გადარჩა სიკვდილს.

როდესაც შეიტყეს ამათ, რომ ისააკის შვილები დაიხო-
 ცნენო, თავი გადიქნ-გადმოიქნიეს და თქვეს:

— ალბათ ღვთის ნება ყოფილაო? მერე დაუმატეს:

— მის უწმინდესობის სიკოცხლე უფრო ძვირათა ღირს,
 ვიდრე ვილაც ორი ბავშვისა.

და სულაც აღარ გახსენებიათ ისააკი; მხოლოდ უბრძა-
 ნეს მისი შვილების გვამი საკაცებზე დაედოთ და მიეტანათ

დედამის სახლში. ამ ამბის დროს საბრალო ღია თავის სახლში ქვითინებდა და შფოთავდა. ქალი ტიროდა, როდესაც პაპის გამოგზავნილებმა წაიყვანეს მისი ქმარი, მაშინ კიდევ უფრო ტიროდა, როდესაც წაართვეს შვილები; დიდხანს იყო ღია სასაოწარკვეთილებლაში ჩავარდნილი და მოლოდინში, თუ სად არი მისი ქმარი? სად არა მისი შვილები? ცოცხალნი არიან თუ არა?

მზე მალლა იყო, როდესაც ქმარშვილი წაართვეს და ახლა ჩასვლასაც აპირებდა, ღამდებოდა და ისინი კი სახლში არ დაბრუნებულან. ღია მოხუცებულ არონს თავთ უჯდა და თან ყური კარებისკენ ჰქონდა, ქმრის დაბრუნების ხმაურობას უცდიდა.

ბოლოს მოისმა კარის ბრახუნი და ქუჩაში ხმაურობა. ღია ჩავარდა კიბეზე და გააღო კარი. ნახა ვიღაც უცნობი კაცები საკაცებით. საკაცეზე შავ საფარავ ქვეშ იდო გვამები მისი შვილებისა. ღია გაფითრდა, წაბარბაცდა და წაიქცა მკვდარივით. მსახურებმა ასწიეს ღია და შეიყვანეს ოთახში. კაცებმა დადვეს გვამები სკივრზე და წავიდნენ.

ღია დიდხანს არ მოსულა გონზე, მხოლოთ მეორე დღეს იკითხა.

... სად არი ჩემი ქმარი? დამიძახეთ!

— ქალბატონო, უპასუხა მსახურმა, ბატონი არ დაბრუნებულა სახლში.

დამიძახეთ შვილებს!

მსახურნი ხმა ამოუღებლივ ერთმანერთს შეჰყურებდნენ და მერე ნაღვლიანათ ძირს დაუშვეს თავი.

ღიას მოაგონდა ყველაფერი და ხელახლათ დაიწყო ტირილი:

გავიდა ერთი კვირა. ღიამ შვილები დამარხა, შავებში შეიმოსა, მუდამ ტიროდა და ქმრის მოლოდინში იყო.

გავიდა მეორე კვირაც. ისააკ ჯემსი არ დაბრუნებულა სახლში. ვისაც კი ჰკითხავდნენ, არავინ იცოდა თუ ის უბედური სასახლიდან სად წავიდა. ყველა ფიქრობდა, რომ მოკვდაო.

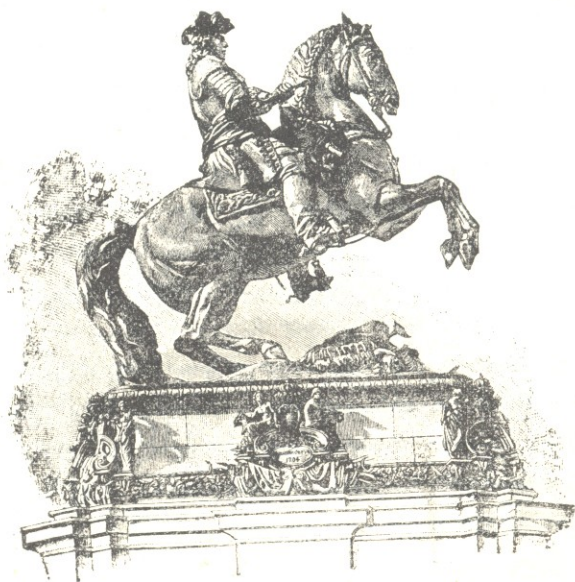

დაცარიელდა ჯემსის სახლი, აღარ მოისმოდა ყმაწვილებს ჟივილ-ხივილი, ავამყოფი და უძლოური აღარ მიეშურებოდა იმათთან გასაკურნათ. მარტო საბრალო ღია ტიროდა, ლოცულობდა და ქმარს მოელოდებოდა. ავამყოფი და ღონე მიხდილი მოხუცებული არონი ცდილობდა ნუგეში ეცა მისთვის და ვერა გაეწყორა. ცხარე ცრემლებს ღვრიდა დაობლებული ღია.

გაფიდა ერთი წელი, გავიდა მეორე, მესამე, დადგა მეოთხე წელი, ისიც გავიდა. ცრემლისგან და უძილობით ღიას თვალები ასტკივდა, თანდათან ტკივილმა უმატა, ჯერ ბუნდათ ხედავდა, მერე უფრო უარესათ, ბოლოს ორივე თვალებზე თეთრათ გადაეფარა. საბრალო ღია დაბრმავდა.

(შემდეგ იქნება)

ან. წერეთლისა.

ჩლახუნა დათუნია.

სეტონ ტომპსონისა.

(დასასრული)

V

უ დათვები ხშირათ სასტიკათ ზრდიდნენ თავის შვილებს. ბუსხუნა კი აღბათ ანებივრებდა თავის ჩლახუნას და ამიტომაც უბედურობა ეწეოდა ხოლმე. მე მიამბეს ერთი შემთხვევა, როცა ჩლახუნას საოცარი შესარკვენი საქვე დამართნია. ჩლახუნას ძალიან უყვარდა შავი ქლიაფი; გარედანვე სცნობდა ქლიაფის კოლორებს ნახატებზე და იმის სუნი საოცარ აღტაცებაში მოიყვანდა ხოლმე. ერთხელ სასტუმროს მზარეულს გამოეცხო ქლიაფის ტკბილი კვერები. ამ დროს ქარმა წამოუბერა სასტუმროდან ტყისკენ და ჩლახუნას ცხვირში ეცა მშვენიერი ტკბილი სუნი. ეს მაშინ მოხდა, როცა ბუსხუნა თავის ჩლახუნას ასუფთავებდა: ულოკავდა ცხვირ პირს და ვარცხნიდა.

სასიამოვნო სუნი ეცა თუ არა ჩლახუნას, მაშინვე გამოიწია; დედამ კი არ ვაუშვა; მაშინ ჩლახუნამ ოდნავ უკბინა თავის დედას. ხოლო დედამ შვილის დასჯის მაგივრათ ერთი წაიბუსხუნა და გამოედევნა თავის გაუგონარ შვილს, რო უჩემოთ არა მოუფიდესრათ.

პატარა დათუნისა ცხვირი ქარისკენ ეჭირა და მალეც მიაგნო სასტუმროს სამზარეულოს: იგი დრო გამოშვებით ხეზე აღიოდა და აქეთ-იქით იყურებოდა; დედა კი ძირიდან უყარაულებდა. სამზარეულოს კარებს რო მიუახლოვდა, ჩლა-

ხუნა აცოცდა მახლობელ ხეზე და მორთო საშინელი წკპუ-ტუნი, რადგან წინ ველარა ბედავდა წასვლას.

ბუსხუნა გაოცებული შესცქეროდა თავის შვილს, მაგრამ დააპირა თუ არა დედამ წასვლა, ჩლახუნამ ისეთი საცოდავი ღრიალი მორთო, რომ დედამ ველარ დასტოვა. ბუსხუნას თითონაც ძალიან უყვარდა შავი ქლიავი; იგრძნო თუ არა შავი ქლიავის სუნი, ძუ დათვმა ველარ შეიმავრა თავი და ნელ-ნელა გასწია სამზარეულოს კარებისკენ.

ძუ დათვის ასეთმა გაბედულობამ არაფერს გააკვირვა. აქ ჩვეულებრივ იყვნენ დათვების სასტუმროსთან მისვლას და ნაყარ-ნუყარის კრეფას. ბუსხუნა ეხლაც, უსათუოთ იპოვნოდა საყვარელ ნაჭერს, რომ სულ მოულოდნელათ სხვა ცხოველი არ გამოსცხადებოდა.

საქმე იმაშია, რომ ამ კვირია ვიღამაც სასტუმროში ჩამოიყვანა ციმბირის კატა. კატა ჯერ სულ ახალგაზრდა იყო, მაგრამ შვილებით სავსე იყო. როდესაც ბუსხუნა უახლოვდებოდა სამზარეულოს, მაშინ კატა თავის ოჯახობით ზემოთა კიბეზე მზეს ეფიცებოდა. კატამ გამოახილა თვალი და დაინახა რაღაც უშველებელი გაბურძენილი მოჩვენება სულ ახლოს, თავის შვილებთან. დათვებზე მას წარმოდგენაც კი არ ჰქონდა; ძაღლის მეტი არა ენახარა; ხოლო ეს ცხოველი კი ბევრათ დიდი და საზარელი იყო ძაღლზე და გარდა ამისა პირდაპირ იმის შვილებისკენ მიემგზავრებოდა.

კატამ მაშინვე გაქცევა დააპირა რაც ძალი და ღონე ჰქონდა, მაგრამ კნუტები მოაგონდა. მფარველობა უნდა გაეწია შვილებისათვის. კატამ ზურგი ამოიზნიქა, ბალანი ყალყზე დაუდგა მთლათ ტანზე და კუდზე, კლანჭები დაიგრძელა და მორთო საშინელი ღრიალი, რომელშიაც ასეთი ბრძანება ისმოდა: „შეჩერდი! ფეხი არ დასძრა!“

თუმცა ენა კატისა იყო, მაგრამ ძუ დათვი მაინც მიხვდა და არამც თუ შეჩერდა, დასუცქდა უკანა ფეხებზე და წინა ფეხები მალლა ააშვირა, თითქოს რაღასაც ევედრებოდაო. ამ მდგომარეობაში დათვი კიდევ უფრო დიდი სჩანდა, ხოლო კატა იმის ფეხის ოდენაც აღარ.

ბუსხუნამ, ბებერმა დათვმა უშველებელ ქალარას გაუძლო. ომში და დავიჯერო მოცუცქნულ პირუტყვისა შეეშინებდა. ამ კატის გადაყლაპვა ხომ ერთს წამს შეეძლო.

დათვს კიდევაც შერცხვა თავის თავისა. ამ ღროს შვილის საცოდავი წკმუტუნის შემოვსმა და ამით უფრო გამხნევდა; მან ჩამოუშვა წინა ფეხები და დასაცემათ მოემზადა.

კატამ ხელახლოა შეკვანავლა: „შედექი“

დათვმა ყურიც არ ათხოვა.

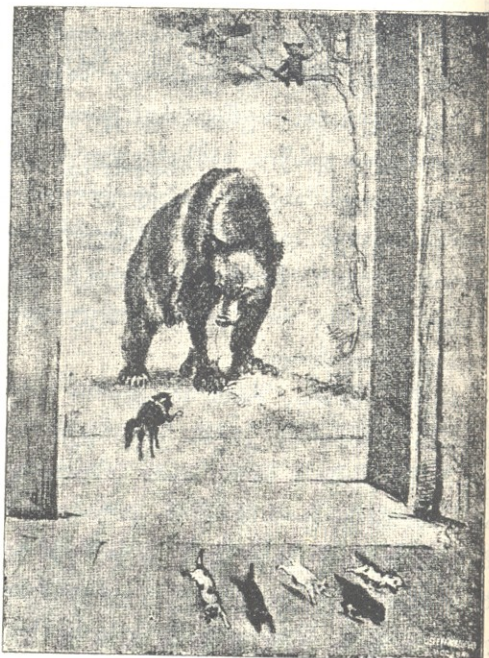
ამ ღროს კატასაც კნუტების სუსტი კნავილი შემოვსმა, უფრო მეტათ აღელვდა

და ეცა ცხვირ-პირში დათვს. კატამ ეს რო ჩაიღინა, შემდგომ ზურგზე შეახტა, ისე რომ იმას დათვის პრკყალები ყლარ მიწვდებოდნენ.

ძუ დათვმა რო ვერა გააწყორა ორჯერ-სამჯერ სცადა გაბრაზებულ კატასთან შერიგება. მაგრამ იმით გათავდა რომ გაექცა.

„კატას კი სისხლი აუდუღდა და, კიდევსწყუროდა ჩხუბი. ბუსხუნა, თავისივე მტრით შეკაზმული, საშველს ეძებდა იმ ხეზე, საცა ჩლახუნა იჯდა. კატა ხეზე აყოლას ვერ ბედავდა, რადგან იქ ორ მტერთან მოუხდებოდა ბრძოლა. კატა მაშინ გადმოხტა დათვის ზურგიდან, როცა დათვმა, შიშისაგან დამფრთხალმა, ხეზე ასვლა დააპირა.

კატა ძირს დარჩა და თვალს აღვენებდა იქიდან დათვის

ჩლახუნა დათუნია.

ყოველ მოძრაობას. ხეს დარაჯობდა, ხოლო დათვებს თავ-
შიაც არ მოსდიოდათ ძირს ჩამოსვლა.

კატის კნუტები დედას შემოუსხდნენ და ხარობდნენ იმის
გამარჯვებით. ვინ იცის როდემდინ ყოფილიყვნენ ასე ჩასა-
ფრებულნი, რომ სასტუმროს მზარეული კატებს არ გამოხმა-
ურებოდა.

VI

ჩლახუნას ნახვა უკანასკნელათ ნახევარ მარიამობისთვის
მომიხდა:

დათუნა ჩვეულებრივ ამძვრალიყო ნაძვზე, დედა მისს კი,
ბებერ ბუსხუნას უშველებელი ჯოხი გაეყარა წინა ფეხებში
და სდარაჯობდა თავის შვილს, რომ არავის ეწყყინებინა, რად-
გან ჩლახუნა სულ ერთ თავად საცოდავის ხმით გაჰკიოდა,
დედაც სულ იმის ფიქრში იყო, ვაი თუ ვინმემ აწყყინოსო.

ხოლო ბუსხუნას გრძნობა შვილისადმი, როგორც ამ-
ბობდნენ, ხანგრძლივი არ იყო. ეს გრძნობა ბუსხუნას დღითი
დღე უნელდებოდა. ისე რომ მარიამობისთვის ბოლოში ჩლახ-
უნა თითქმის მთელი დღე მარტო-მარტო ატარებდა დროს.

რა ბოლო ჰქონდა ჩლახუნას, მერე შევიტყე სხვისგან,
რადგან მე იქიდან მალე წავედი.

ერთხელ დილა აღრიან, როგორც მიაბეს, ჩლახუნა
გამოედევნა დედას სასტუმროს უკანა ეზოში.

სამზარეულოში ფუსფუსებდა ახლათ დაქირავებული ირ-
ლანდიელი ქალი, ნორა.

ნორამ რომ დათუნია პირველათ დაინახა, ხბო ეგონა და
გამოუდგა კიდევ ბოსელოში შესამწყვდევათ ბუსხუნამ კი სა-
მზარეულოს კარები რომ ღია დაინახა, მაშინათვე კატა მოა-
გონდა და შეშინებულმა მოჰკურცხლა ტყისკენ. ჩლახუნასაც
გადაედო დედის შიში და დაედევნა უკან, მაგრამ ვერ დაე-
წია და ხეს მიაშურა. საუბედუროთ ეს ხე სვეტი გამოდგა.
სვეტი საშინელი მაღალი იყო. ამიტომ ჩლახუნას შეეშინდა
და მორთო საცოდავით ღრიალი. ამით დედას შესთხოვდა
შველას, მაგრამ ბუსხუნამ თავის თავს უშველა და შვილს კი
ყურიც არ ათხოვა. ნორამ რომ ბოძზე დათვი დაინახა, მეტათ

გაოცდა და ყვირილი მორთო. ამ ყვირილზე სამხარეულოს მოსამსახურენი მოცვიდნენ. იცნეს ჩლახუნა და გადასწყვიტეს იმისი დაჭერა. მოიტანეს საყელური, ჯაჭვი და დიდი ბრძოლის შემდეგ, რომლის დროსაც ბევრს მოხვდა ჩლახუნას პრქალები, გაუკეთეს საყელური საცოდავ დათუნას და ჯაჭვით ხეს გამოაბეს.

ტყვეთ რომ დაინახა თავისი თავი, საცოდავმა სიანჩხლით ხმა ვეღარც კი ამოიღო. იქამდის გლიჯა და სწყვიტა ჯაჭვი, მანამ მოქანცული უღონოთ დედამიწაზე არ დაეცა. ამით რომ ვერას გახდარა დედას დაუწყო უნუგეშო ტირილით ძახილი. ბუსხუნაც ორჯერ-სამჯერ გამოჩნდა შორიდან, მაგრამ ახლოს მოსვლას ვერ ჰბედავდა. ბოლის სულაც გადაიმალო და საწყალი დათუნია დარჩა სულ მარტოთ-მარტო.

მთელი დღე უბედურმა ჩლახუნამ ტირილში და ყვირილში გაატარა. საღამოზე მეტათ მოქანცული ჩლახუნა, ხოლო ნორას მოტანილმა ვახშამმა გამოაფხიზლა. ნორა დანაშაულათ ჰგრძნობდა თავის თავს დათუნას დედასთან დაშორებაში და ამისთვის გადასწყვიტა ჩლახუნასთვის პატრონობა გაეწია. ღამე ჩლახუნას ძალიან შესცივდა ბოძზე და ძირს ჩამოვიდა მომზადებულ ლოგინზე დასაწოლათ.

ბოლო ხანებში ბუსხუნა კი ჩვეულებრივ გამოჩნდებოდა ხოლმე ნავავთან, მაგრამ, ეტყობოდა, შვილი სრულგებით დავიწყებული ჰყავდა. ნორა ძალიან უვლიდა დათუნას. ყოველთვის დროზე ჰქონდა საქმელი. მაგრამ, ერთხელ როგორღაც ნორას უკბინა ჩლახუნამ, რისთვისაც დიდი სასჯელი მიაყენეს. დათუნია რამდენიმე ხანი ებუტებოდა ნორას და გაღმუოდა, მაგრამ, როცა ძალიან მოშივდა, შეურიგდა და ამის შემდგომ დიდის პატივისცემით ეპყრობოდა თავის მომვლელს. თავის მხრივ ნორასაც მეტათ შეუყვარდა საწყალი ობოლი.

ორი კვირის შემდეგ ჩლახუნას ვეღარ იცნობდით ისე დაქკვიანდა და მოღბა.

ენკენისთვის ბოლოში იგი უკვე კარგათ გაწვრთნილი და გაშინაურებული დათუნია შეიქნა. ნორა ხშირათ თავი-

ჩლახუნა დათუნია.

სუფლებას აძლევდა ჩლახუნას, მაგრამ მას ერთხელაც არ მოსურვებია ტყეში წასვლა. ნორას ისე შეეჩვია, რომ ძალღივით უკან დასდევდა.

სასტუმრო ზამთრობით იკეტებოდა ხოლმე. სასტუმროს პატრონებმა აღარ იცოდნენ ჩლახუნა ტყეში გაეშვათ, თუ ქილაქში წაეყვანათ და იქ ზოოლოგიურ ბაღში მიეცათ, მაგრამ, ნორა წინააღმდეგი იყო ერთისაც და მეორისაც: არაფრით არ უნდოდა დათვის მოშორება.

სექტემბრის ბოლოში, როცა სიცივეები დაიჭირა, ჩლახუნას საშინელი ცუდი ხველა აუტყდა. ბეითალმა, რომელსაც იგი აჩვენეს, საზოგადოთ ავთმყოფთა სცნო. საზოგადოთ დათვები შემოდგომაზე სუქდებიან, ხოლო ჩვენი დათუნია პირიქით დღითი დღე ხდებოდა. დარგვალეზული მუცელი უსუსტდებოდა, ხველა ემატებოდა და ერთ დღეს კიდევაც ნორამ ციებით შეწუხებული ნახა. ნორამ საცოდავი დათუნია გადიყვანა თავისთან და ამ დღიდან ჩლახუნა სცხოვრობდა თბილს სამზარეულოში. მაგრამ ჩლახუნას ხველა სულ ემატებოდა; ცოტა მხოლოთ მაშინ დამშვიდდებოდა, როცა ნორა ხელში აიყვანდა. როგორც კი მოიშორებდა კალათაში ჩასაწვენათ, ისევ თავისებურათ წკმუტუნს მოჰყვებოდა და ხველაც აუმატებდა.

რამდენიმე დღის წინათ სასტუმროს დაკეტამდე ჩლახუნამ საქმელი აიკვეთა; ერთთავათ მისუსტებული წკმუტუნებდა; სანამ ნორა არ აიყვანდა ხელში. საზოგადოთ დათუნია მეტათ მისუსტდა; სიცოცხლის აღარა ეტყობოდა.

ბოლოს სულ ჩაჩუმდა. ერთ დღეს, როცა ნორამ კალათაში ჩააწვინა და თვითონ დააპირა სამუშაოთ წასვლა, პატარა ჩლახუნამ საუკუნოთ დაიძინა.

(დასასრული)

მ. იაშვილისა.

ეგნატე ხინოშვილს ხსოვნას.

ოფლის სასწავლებლის მესამე განყოფილებაში ვიყავი.

ჩვენი მასწავლებელი ახალგაზრდა, სიკოცხლით სავსე და მეტის-მეტი კეთილი კაცი იყო. ისე უყვარდით ყველა მოწაფეები, თვალში რომ ჩავვაოღნოდით ხელს არ ამოისვამდა. მეტადრე უყვარდა მას ბეჯითი და ჭკვიანი მოწაფეები. ამავე დროს არც უნიკოსძულდა, პირიქით ებრალებოდა ისინი და ცდილობდა, რომ იმითაც სხვებსავით კარგათ ესწავლათ.

სამაგიეროთ ჩვენც ძალიან გვიყვარდა ჩვენი მასწავლებელი. მუდამ იმის ცდაში ვიყავით, კარგათ გვესწავლა, რომ ამით ის კმაყოფილი დარჩენილიყო.

შენ ის კი არ იფიქრო, ჩემო პატარა მკითხველო, რომ ჩვენ მართო გავვეთილებს ვსწავლობდით. ხშირათ კერძო წიგნებსაც ვკითხულობდით, რომელსაც მასწავლებელი გვირჩევდა და გვაძლევდა. ხანდისხან თითონ მასწავლებელი გვიკითხავდა.

ჩვენ, სხვა და სხვა ქართულ წიგნების კითხვასთან ერთად „ჯეჯილის“ კითხვა, რებუსების და გამოცანების კითხვაც ძალიან გვიყვარდა. მაგრამ „ჯეჯილი“ ჩვენ ველარ გვაკმაყოფილებდა. ზეპირათ ვიცოდით „თორნიკე ერისთავი“, „დიმიტრი თავდადებული“ და სხ. და სხვა კარგი ლექსები, მეოთხე-მეხუთე განყოფილებაში ვფეხის ტყაოსანსაც კი ვსწავლობდით მოთხრობით. მასწავლებელს ვსთხოვეთ, გამოეწერა ჩვენთვის რამე კარგი ჟურნალი და ამისთვის მოვაგროვეთ ფულიც. ჩვენს სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა, როდესაც შევეუდექით ფულის შეგროვებას. ჩვენს კლასში „ხაზინადრათ“ მე ამომიჩიო

ამხანაგებმა. მეორე-მესამე დღეს პატარა ყაბალახის ყური სავსე მქონდა ორკაპეიკიან-სამკაპეიკიანებით. ორივე კლასმა რვა-მნეთაღდე მოვაგროვეთ და მასწავლებელს გადავეცით. ერთ კვირაში ჟღერნალი - კვალი“ მივიღეთ. მასწავლებელმა იმავე დღეს წაგვიკითხა მოთხრობა „ჩვენი ქვეყნის რაინდი“, რაც ძალიან მოგვეწონა. ზიზღით ვიხსენიებდით ტარიელ მკლავაძეს, ხოლო მასწავლებელი სპირიდონ მცირიშვილი კი გვებრალებოდა.

— ამ მოთხრობის დამწერი ახალგაზრდა მწერალი ეგნატე ნინოშვილია, მისი მოთხრობა „მომამეშიც“ არის, მაგრამ ის სახლში წაიკითხეთო — გვითხრა მასწავლებელმა. ჩვენ რაც შეიძლება ადრე გვინდოდა წაგვეკითხა. ერთ წიგნს კი ყველანი ვერ წავიღებდით სახლში, ამიტომ გადავწყვიტეთ, სკოლაში გვეკითხა თითო საათი გაკვეთილების შემდეგ. ასეთაც მოვიქვეცით. მეორე დღეს, რადგანაც მასწავლებელს დრო არ ჰქონდა, ჩვენ თითონ შევეუდეთ კითხვას.

— აბა გიგო! შენ უფრო ჩქარი კითხვა იცი — მიმართა ლეომ გიგოს. იმანაც აიღო წიგნი, ჩაახველა და დაიწყო „მოსე მწერალი“. ჩვენ ყველანი სმენათ გადავიქვეცით რამდენსაც მეტს ვკითხულობდით, იმდენათ უფრო და უფრო გვიტაცებდა მოთხრობა. ხან ბრაზი მოგვდიოდა მოსე მწერალზე, ხან თვალები ცრემლებით გვევსებოდა მაიას და მისი შვილების სიბრალულით... ისე გავათავეთ მოთხრობის კითხვა, რომ არც შემშილი და არც დაღამება არ მოგვგონებია. ყველანი გულდაწყვეტილნი წავედით სახლში.

ძალიან გვინდოდა გვენახა ამ კარგი მოთხრობების დამწერი ეგნატე ნინოშვილი, მაგრამ მისი ნახვის ღირსი კი ვერ ვაზნდით, რადგანაც მან ვეღარ გაუძლო თურმე მეტის-მეტ ლაბოლ ცხოვრებას, სიმშილს, წყურვილს, აუტანელ ჯაფას, და ნელ-ნელა დაავათმყოფდა, ქლეჩი გაუჩნდა და მოკვდა.

მე მისი სიკვდილი შემთხვევით გავიგე: მესამე განყოფილებიდან რომ მეოთხეში გადავდიოდი, მამის სიკვდილის გამო და მეტი სიღარბის მიზეზით სწავლა მიმატოვებინეს და სტამბაში მიმაბარეს, სადაც ერთხელ შემოიტანეს გვირგვინი და ზედ

მისაკრავ ლენტს შემდეგი დააწერეს: ნიკიერ, საყვარელ მუერალს ეგნატე ნინოშვილს შემდეგი ლექსი:

„მე მიღღივარ, ეს ქვეყანა
 თქვენ უნდა გებარებოდეს,
 ღარიბს ისე მოუარეთ,
 რომ მდიდარს არ შენატროდეს“-ო.

ეს ლექსი მე კლასში ვისწავლე, „დიმიტრი თავდადებულში“. მე მაშინ მომავონდა, რომ ეგნატეს მოთხრობები წაკითხული მქონდა. როცა დავრწმუნდი, რომ ის „მოსე მწერლის“, „ჩვენი ქვეყნის რაინდი“-ს და სხვა მოთხრობების დამწერი, ეგნატე ნინოშვილი, მომკვდარიყო, საშინლად მეწყინა. იმავე დღეს მივწერე სკოლაში ამხანაგებს ეს საწყენი ამბავი.

II

ღიახ, ეგნატე მოკვდა ამ ხუთხმეტი წლის წინეთ, მაგრამ მიუხედავად ამისა ის მაინც ბედნიერ კაცათ ჩაითვლება. ეგნატე ნინოშვილი ისეთივე ღარიბი სოფლის გლეხის შვილი იყო, როგორც მე და ბევრი თქვენგანი ვართ, ჩემო კარგო. პატარაობისას ისიც ჩვენსავით წყესავდა მინდორში ძროხებს, ჩვენსავით ფეხ შიშველა დარბოდა, რადგანაც არა ჰქონდა ფეხსაცმელი, ხოლო რომ ჰქონოდა კიდევაც დედინაცვალი მაინც არ ჩააკმევდა. ნამდვილი დედა კი ეგნატეს არც კი ახსოვდა, სამაგიეროთ ეგნატეს მამიდა მისი, ნინო, უწევდა დედის მაგიერობას. ეგნატე ექვსი თვისა იყო დედა რომ მოუკვდა. ამ დღიდან ნინო გაუჩნდა მას ამღზრდელ დედათ. ნინომ ეგნატეს შესწირა თავისი ახალგაზრდობა, თავისი სილამაზე. ასე, რომ ეგნატემ არც კი იცოდა, სინამ დიდი არ წამოიზარდა, თუ ნინო მისი ნამდვილი დედა არ იყო. ეს ღვთისნიერი ადამიანი რომ არ გასჩენოდა მას, შეიძლება ის უბრალო ყანის მღვთათ, უსწავლელ კაცათ გამოსულიყო. მაგრამ ნინოს არ უნდოდა მისი გაზრდილი უსწავლელი დარჩენილიყო. როცა რვა წელი შეუსრულდა ეგნატეს, ნინომ წაიყვანა ის მახლობელ მდინარესთან, ჩაადგმევინა შიგ ფეხები და ხელში ანბანი მისცა. რადგანაც ძველათ ასეთი ჩვეულება ყოფილიყო, ვინც სწავლის დაწყების დროს ფეხებით გამქანვარე წყალში ჩადგებოდა, იმას წყალივით ჩქარი კითხვა ეცოდინებოდა.

ეგნატე ნიჭიერი და მუყაითი ყმაწვილი დადგა, ის ოზურგეთის სასულიერო სასწავლებელში პირველ განყოფილებაში მიიღეს, მაგრამ რადგანაც ეგნატე ნიჭიერი გამოდგა, მალე მეორე განყოფილებაში გადაიყვანეს. მან აქაც ჩქარა გაასწრო თავის ამხანაგებს და ერთი წლის განმავლობაში ორი განყოფილების კურსი შეისწავლა, რისგამოც მესამე განყოფილების მაგიერ მეოთხე განყოფილებაში გადაიყვანეს.

ეგნატე გაკვეთილების გარდა კერძო წიგნებსაც ბევრს კითხულობდა, ამითი ვითარდებოდა და გონება ეხსნებოდა. ის მეტის-მეტე წყნარი, კეთილი და პატიოსანი იყო, ის ყველას უყვარდა და პატივსაც სცემდნენ. ამავე დროს ეგნატე პირში მთქმელი და გამბედავიც იყო. უსამართლობას და შეურაცყოფას არავის არ შეარჩენდა და მაშინვე პასუხს მოსთხოვდა, მაგრამ ეგნატეს ასეთმა მდგომარეობამ ოზურგეთში დიდხანს ვერ გასტანა, ის ამ სამართლიანობისათვის სკოლიდან დაითხოვეს და აი რატომ: სასწავლებელის ზედამხედველი მეტის-მეტე სასტიკი და გულქვავი კაცი იყო. ამიტომ ყველა მასწავლებლებს და მოწაფეებსაც ჭირივით ეჯავრებოდათ. ზამთარში, რომ შეშა ცოტა დახარჯულიყო, სკოლის ოთახებში ეს ზედამხედველი ცეცხლის დანთების ნებას არ აძლევდა, ბავშვები კი სიცივით კანკალებდნენ. ეს ვეღარ მოითმინა ეგნატეს მასწავლებელმა და ასეთი უკანონო საქციელისათვის უფროსს წაელაპარაკა, მაგრამ აქედანაც არაფერი არ გამოვიდა. მაშინ პირდაპირ საჩივარი გაგზავნა სადაც ჯერ არს, რომ ყურადღება მოგვაქციეთ, სკოლაში ბავშვები სიცივით გვეხოცება, ინსპექტორი ცეცხლის დანთების ნებას არ გვაძლევსო. იმის მაგიერ, რომ მასწავლებელის კანონიერი თხოვნა დაეკმაყოფილებიათ, იმას სხვა ქალაქში უკრეს თავი, როგორც უფროსის წინააღმდეგს და არა საიმედო პირს...

ეგნატეს და მის ამხანაგებს საყვარელი მასწავლებელის დათხოვნა მეხივით დაეცათ თავზე. რა ექნათ აღარ იცოდნენ.

— ჩემო ძვირფასო მოწაფეებო! — მიმართა მეორე დღეს მოწაფეებს მასწავლებელმა. — ჩვენი ინსპექტორის წყმლობით, მე დამითხოვეს აქედან. ძალიან მეძნელება თქვენი მოშორება,

მაგრამ მეტი გზა არ არის, ბედს უნდა დავემორჩილო... ჩემი ერთად ერთი თხოვნა ის არის, რომ მასახელოთ, კარგათ ისწავლოთ და ქვეყნისათვის სასარგებლო და საყვარელი კაცები გამოხვიდეთ. აქ მასწავლებელს გული აუჩუყდა და ცრემლები ველარ შეიმაგრა.

ამ სიტყვებს ველარც მოწაფეებმა გაუძღეს და სასწავლებელში გულ ამოსკვნილი ქვითინი გაისმა. ეგნატე ასეთ შემთხვევაში გულ მაგარი იყო, მაგრამ ამ სურათს ველარც იმან გაუძღო და ლოყებზე ორი კურცხლი ცრემლი ჩამოუგორდა.

— არა, ჩვენ არ გვინდა სხვა მასწავლებელი, ჩვენ სხვა მასწავლებელთან სკოლაში არ შევალთო—გაისმოდა ცოტახნის შემდეგ მოწაფეებთა შორის.

— ჩვენი მასწავლებელი ხომ ჩვენი გულისათვის დასაჯეს, მიმართა ამხანაგებს ეგნატემ,—მაშასადამე ჩვენ ვალდებული ვართ ერთხმად მოვითხოვოთ რომ აქედან ის არ გააძეონ. სანამ ამ თხოვნას არ შეგვისრულებენ—მანამდე სკოლაში ნუ შევალთ. ვინც ამის თანახმა ხართ ასწიეთ ხელიო—მოწაფეებმა არამც თუ ხელი, სიხარულით ზეზე წამოიჭრენ და თანხმობის ნიშნათ ეგნატეს შემოეხვივნენ. მეორე დღეს მართლაც არც ერთი მოწაფე აღარ შესულა კლასში, ისინი სკოლის ეზოში შეგროვდნენ და ამორჩეული სამი ამხანაგი უფროსს მიუგზავნეს და მოთხოვნილება წარუდგინეს. ამას შედეგათ ის მოჰყვა, რომ საპივე დვლეგატი, რომელშიაც ეგნატე ერია სკოლიდან გამორიცხეს და მასწავლებელიც მაინც გადევნეს.

ასეთმა დამარცხებამ ეგნატე და მისი ამხანაგები საშინლათ დააღონეს, მაგრამ ამათ გული მაინც არ გაიტყვის და ეხლა კიდევ მეტი ენერგიით მოჰკიდეს ხელი სწავლას სკოლას გარეთ. დადიოდნენ ამხანაგებთან და ყველა იმ გაკვეთილებს, რასაც სკოლაში აძლევდნენ ისინი სახლში ამზადებდნენ. ამნაირათ იმათ ოთხი კლასის პროგრამა სახლში გაიარეს, მაგრამ განსხვავება იმაში იყო, რომ ეგზამენის დაჭერის და ატესტატის მიღების უფლება არ ჰქონდათ, როგორც გამორიცხულებს.

— არ მინდა თქვენი ატესტატი და არც თქვენი „პიატები“, ენახოთ ერთი, შემოძლია თუ არა უთქვენოთ სწავლა-ო ამბობდა ეგნატე და თანდათან მეტის ენერგიით ეწაფებოდა სწავლას, მაგრამ უბედურება ის იყო, რომ მას დამხმარე არავინ ჰყავდა, რომ საქმელ-სასმელის, ოთახის და წიგნების ფული მიეწოდებინათ. ამიტომ იძულებული იყო კიდევ ემუშავა და კიდევ ესწავლა.

ეგნატე არავითარ საქმეს არ თაკილობდა, ოღონდ მიზნისათვის კი მიეღწია. სად არ ნახავდით მას სამუშაოთ. მუშაობდა ბათუმის ქარხანაში, ეზიდებოდა ვეება ვუთებს, ავსებდა ნავითი ბოჯკებს, მსახურობდა კანტორაში, იყო ასოთ ამწყობათ, მწერლათ, მასწავლებლათ, რა ვიცი რათ არ იყო და რა არ გამოცადა, ოღონდ ფული შეეგროვებინა, რომ სწავლა განეგრძო. ამნაირ სხვა და სხვა აღაგას ყოფნის დროს ეგნატემ გაიცნო მუშის ღარიბული ცხოვრება და მის მდგომარეობას ღრმად ჩაუკვირდა. მუშათა ცხოვრება მოთხრობებში ასწერა. ეს მოთხრობები კი დაიბეჭდა და ხალხში გავრცელდა, მაგრამ ეგნატეს ასეთი მოთხრობების წერა არ აკმაყოფილებდა. მას უნდოდა ჯერ სრული სწავლით აღჭურვილიყო და ხალხის სამსახურს უფრო კარგი მომზადებით შესდგომოდა. ამ მიზნით მან საზღვარ გარეთაც კი წავიდა. მის სიხარულს სამზღვარი არ ჰქონდა:—იქ კარგათ მოვემზადები და მერმე შეუდგები ჩემი ღარიბი მოძმეების დახმარებასო, მაგრამ ეგნატეს იმედი არ გაუმართლდა. ამხანაგებმა, რომლებმაც საზღვარ გარეთ დახმარება დაჰპირდნენ, ფულის გაგზავნა ვეღარ მოუხერხეს, რის გამოც ეგნატე იძულებული შეიქნა ისევ სამშობლოში დაბრუნებულიყო.

ეგნატე ჯანმრთელობით სუსტი აგებულებისა იყო, მან ვერ გაუძლო ღარიბულ ცხოვრებას და ამდენ აუტანელ შრომას, რის გამოც ნელ-ნელა დასუსტდა: მაგრამ ის ამას ყურადღებას არ აქცევდა და კიდევ უფრო მეტი ენერგიით შრომობდა. სწერდა მშვენიერ მოთხრობებს რითაც მან საზოგადოების ყურადღება მიიპყრო, მაგრამ ნივთიერ დახმარებას კი მიიხრებოდა არავინ უწყევდა. თუმცა იცოდნენ, რომ ის ხშირათ

მშვიერი ცხოვრობდა. სტამბაში მუშაობის დროს მას მხოლოდ შვიდ კაპიკს აძლევდნენ დღეში და ეგნატეც ხმელა შავ პურზე და წყალზე გადადიოდა.

ასეთმა ცუდმა ცხოვრებამ თავისი დალი დაასვა მას. ეგნატეს ფილტვები საშინლათ დაუსუსტა და ბოლოს უღმობელი და საშინლარი სენი—ქლექიც გამოაჩნდა. მამიდა ნინო, რომლის ერთად ერთი იმედი ჰქონდა—მოუკვდა. კინალამ დაწვიწყდა მეთქვა, რომ ეგნატეს ნამდვილი გვარი ინგოროყვა იყო, მარა რაკი მას მამიდა ძალიან უყვარდა ნამდვილი გვარი ნინოშვილათ გადიკეთა და თავისი მოთხრობები ეგნატე ნინოშვილის პსევდონიმით ღ ბეჭდა.

მას ურჩიეს მუშაობისათვის თავი დაენებებია და საცხოვრებლათ ბათუმში წასულიყო, რომ იქნება ზღვის ჰაერი უფრო მოხდენოდა. მართლაც, ეგნატეც გაემგზავრა ბათუმში, იქ როგორც კი შეატყვეს ავთმყოფიარ არც კერძო სახლში და არც სასტუმროში არავინ შეუშვა, მაშინ ის იძულებული შეიქნა მამის დარბ ქობში, სოფელ ჩოჩხატში, დაბრუნებულიყო. იქ ის ლოგინათ ჩავარდა, მაგრამ კალამს ხელიდან მაინც არ უშვებდა. მისი უკანასკნელი მოთხრობა „პარტახი“ დაუსრულებელი დარჩა, ისე დალია ტანჯული სული.

ეგნატე დიდი პატივისცემით დასაფლავეს. მისი კუბო დაფნის გვირგვინებით შეამკეს. მის დასაფლავებას დიდძალი ხალხი დაესწრო.

მას შემდეგ ხუთხმეტი წელიწადი გავიდა. მაგრამ ხალხს ეგნატე მაინც არ დავიწყებია. პირ იქით რაც დრო გადის უფრო აფასებს, უფრო ვრცელდება მისი მოძღვრება, მისი მოთხრობები ხალხში და პატივისცემით ყველანი იგონებენ მის სახელს. ჩვიდმეტ მაისს მისს პატივსაცემლათ სხვა და სხვა ალღას ლექციები წაიკითხეს და პანაშვიდები გადაიხადეს დიდ ძალი ხალხის დასწრებით. ხალხმა გადასწყვიტა აგრეთვე ეგნატეს ძეგლი აუკოს, რისთვისაც ფულებიც გროვდება, რომ ეგნატეს სახელი მუდამ დაუვიწყარი დარჩეს.

ხალხში გასავრცელებლად გამოიცა თითო შაურიანი ეგნატეს ორი პატარა მოთხრობა: გოგია უიშვილი და პალიასტომის ტბა.

მე მგონია თქვენც დამეთანხმები, ჩემო პატარა მკითხველო, რომ ისეთი კაცი, რომელსაც ხალხი სიყვარულით იხსენიებს მკვდარი არ არის, არამედ ის ბედნიერია და თუ ეს ასეა, შეგიძლია ვთქვათ, რომ ეგნატე ნამდვილათ ბედნიერი ყოფილა.

სილ. თავართქილაძე.

მიიღება ხელის მოწერა 1908 წლისათვის.

დ რ ე ბ ა

1909 წელს გაზეთი გამოვა იმავე პროგრამით, როგორც მდგომარე
წელს გამოდიოდა. მომავალ წელს გაზეთი გაუმჯობესებული იქნება
შინაარსით.

ყოველ დღიურ გამცემის გარდა 1909 წელს გაზეთს ექნება

სურათუბიანი დამატება

დამატება გამოვა კვირაში ერთხელ—კვირაობით.

გზეთს ფს დმტბ ნ: წლით როგორც ქალაქში ისე
ქალაქ გარედ ღირს 8 მან. 50 კ., ნახევარი წლით--5 მან.
10 კაპ., ერთი თვით—1 მან.

ცალკე ნომერი ყველგან ერთი შაური. დამატებიანი ნომერი (კვი-
რისა) 7 კაპეიკი

ვინც 15 იანვრამდე გაზეთს გამოიწერს და სამ მანეთს შემო-
იტანს, იმას მიეცემა კედლის თვიური პატარა

კ ა ლ ე ნ დ ა რ ი 1 9 0 9 წ ლ ი ს ა

ხელის-მოწერა ჭკრ-ჭკრობით მიიღება მხოლოდ ტფილისში:

„დროების“ კანტორაში—სიდი ვანქის ქუჩა, № 12; წერა-კითხვის საზო-
გადოების წიგნის ელაზიაში შ. ქუჩუკაშვილთან—სასახლის ქუჩა, თავად-
ან. ქარვასლა; ნაძალადეგში მეპურე მელიტონ დოდღბერიძესთან—მა-
გისტალნი ქუჩაზე, გრიბოლ ჩარკვიანის სახლში; რკინის გზის მთავარ
სახელოსნოში ვანო ჭავჭავაძესთან—ტოკარნი ცეხი.

ხელის მოწერათა საუზრადღებოდ

კანტორა უპირობოდ სთხოვს ახალ ხელის მომწერთ, თუ
ვინტობდა ვერ მოახერხებენ ფულის კანტორაში შეტანას, დამ-
ტარებლებს გადასცენ იგი მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდეს-
საც ეს უკანასკნელი კვიტანციას წარუდგენენ.

ხელის-მოწერა რედაქციის კანტორაში შეიძლება: დილით 8-დან 3 საა-
თამდე, საღამოთი 5-დან 8 საათამდე.

ადრესი: Тифлисъ, Редакция „Дრობა“ И. С. АГЛАДЗЕ.

1909 წლის აპრილიდან გამოსვლის

ყოველდღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

— ჩვენნი აზრნი —

იმავე პროგრამით, როგორც გამოდიოდა.
გაზეთს ჰყავს საკუთარი კორესპონდენტები ევროპაში,
სპარსეთში და სახელმწიფო დუმაში.

გაზეთის ფასი:

	1 წლით.	6 თვით.	3 თვით.	1 თვით.
თფილისში	7 მან.	4 მან.	2 მ. 20 კ.	80 კაპ.
ქალაქ გარეთ.	7 მან.	4 მან.	2 მ. 50 კ.	90 კაპ.
საზღვარ გარეთ.	10 მან.	5 მან.	3 მან.	1 მან.

გაზეთის გამოწერა შეიძლება მხოლოდ თვის პირველ რიცხვიდან.

ცალკე ნომერი უვლგან 5 კაპ.

ხელისმწერა მიიღება რედაქციის კანტორაში, „წერა კითხვის საზოგადოების“ მალაზიაში—შ. ქუჩუკაშვილთან, ნაძალადევის, ავქალის, ვერის და ავლაბრის ბიბლიოთეკებში.
რედაქციის ადრესი: თფილისი, ელისაბედის ქ., სახლი № 1.

Открыта подписка на 1909 годъ на газету

„ЗАКАВКАЗЬЕ“

(ГОДЪ ВТОРОЙ)

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА:

Съ доставкой въ Тифлисъ:	Съ пересылкой въ другіе города:
за годъ 6 р. — к.	за годъ 8 ² р. — к.
за полгода 3 р. 50 к.	за полгода 4 р. 50 к.

Помѣсячно повсюду 75 коп. Отдѣльные №—5 коп. Загра, ницу вдвое. За перемѣну адреса городского на иногородній—1 р.,
съ иногородняго на иногородній—50 коп.

Адресъ редакціи: Тифлисъ, Эриванская площадь, д Гургенова,
общій входъ съ конторой нотаріуса Мгеброва. Редакція открыта
отъ 9-ти до 4-хъ час. дня и отъ 7-ми до 8-ми час. вечера.
Лично редакторъ принимаетъ отъ 12—1 час. дня.

Редакторъ-Издатель Г. 1. Амираджиби.